

STŘEDNĚDOBÝ PLÁN ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

LIBERECKÝ KRAJ 2009 - 2013

Aktualizace 2011

Tato zakázka je součástí plnění projektu „**IP2 – Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji**“, reg.č. CZ.1.04/3.1.00/05.00032, financovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Zpracoval:

Krajský úřad Libereckého kraje - odbor sociálních věcí

a

LB plán, s.r.o., Žitavská 234/63, Liberec 11

Obsah

A. ANALYTICKÁ ČÁST SPRSS LK.....	5
A.1 Úvod a metodika zpracování analytické části.....	5
A.2 Celkový popis stavu sociálních služeb v Libereckém kraji.....	6
A.3 Všeobecná data.....	12
A.3.1 Obecná charakteristika Libereckého kraje	12
A.3.2 Demografická analýza.....	14
A.4 Data o sociálních službách.....	18
A.4.1 Hlavní ukazatele rozvoje sociálních služeb	18
A.4.2 Přehled poskytovatelů sociálních služeb a zařízení v LK.....	27
A.4.3 Stav plánování rozvoje sociálních služeb v LK.....	28
A.5 Analytické závěry.....	33
A.5.1 SWOT analýza stavu sociálních služeb v LK (aktualizace červen 2011).....	33
A.5.2 Závěry a doporučení pro návrhovou část SPRSS LK.....	35
B. NÁVRHOVÁ ČÁST SPRSS LK	36
B.1 Metodika zpracování návrhové části	36
B.1.1 Aktualizace návrhové části SPRSS LK v roce 2010 a 2011.....	36
B.1.2 Metodika zpracování dílčích kapitol návrhové části.....	39
B.2 Vize 2020 – představa o stavu sociálních služeb v Libereckém kraji v dlouhodobém výhledu (v roce 2020)	41
B.3 Strategické cíle pro období 2009-2013	42
B.3.1 Hlavní strategické cíle 2009-2013	43
B.3.2 Dílčí strategické cíle.....	44
B.4 Rozvojové aktivity pro období 2009-2013	51
B.4.1 Přehled rozvojových aktivit.....	51
B.4.2 Časový plán realizace rozvojových aktivit 2009-2013	56
B.4.3 Podrobný popis rozvojových aktivit – „Karty aktivit“	58
B.5 Další předpokládaný postup.....	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	61

Příloha č.1 - Přehled poskytovatelů sociálních služeb a zařízení registrovaných v Libereckém kraji k 30. 06. 2011,

Příloha č.2 – Přehled dalších poskytovatelů (registrovaných mimo Liberecký kraj) k 30. 6. 2011

Příloha č.3 – Karty rozvojových aktivit

**Úvodní slovo radního Pavla Petráčka,
člena rady kraje pověřeného řízením resortu sociálních věcí**

Sociální služby pro mnohé z nás jsou nebo mohou být významnou oporou v různých životních situacích. Představují možnost, jak naplnit některé potřeby nebo jinak napomoci lidem, kteří z nějakého důvodu nemohou či nejsou schopni si je zajistit sami. K tomu, aby sociální služby byly dostupné jak z hlediska jejich rozmanitého zaměření, tak i geografické dosažitelnosti, přispívají svým dílem samotní poskytovatelé sociálních služeb, obce, kraje i ministerstvo. Sociální služby jsou obecně součástí oblastí tzv. lidských zdrojů a úzce souvisí s demografickým vývojem obyvatelstva, bydlením, trhem práce, zaměstnaností, výchovou, vzděláváním, zdravotnictvím, kulturou, sportem, tělovýchovou a dalšími zájmovými činnostmi. Celá tato oblast vyžaduje prosazování meziresortního přístupu, spolupráce a návaznosti, a to na celostátní, regionální i místní úrovni.

Strategickým cílem rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji je v souladu s politikou sociálního začleňování EU a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, vytváření podmínek, aby občané mohli využívat služby ve svém domácím prostředí a mohli si zachovat přirozené sociální vazby a zajištění optimální sítě sociálních služeb s důrazem na zajištění odpovídající kvality. Snaha zajistit lidská práva pro všechny bez rozdílu se projevuje od 90. let v celé naší společnosti, od místních iniciativ až po vznik nové legislativy a metodiky. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje v této aktualizované verzi přináší již ucelený pohled na sociální služby v kraji a jsou v něm ukotveny cíle a opatření, která chceme do roku 2013 naplnit a zrealizovat. Budeme se všemožně snažit, aby byl nastaven transparentní způsob financování sociálních služeb z krajských zdrojů. Pevně věřím, že i zdroje ze státního rozpočtu budou do sociálních služeb rozdělovány transparentně a systémově a budou respektovat střednědobé plány krajů.

Pavel Petráček

Dokument **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb 2009 – 2013 a jeho aktualizace vznikla na základě povinnosti ze zákona číslo 108/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů, kde v §3, písmeno h) je vysvětlen pojem plán rozvoje sociálních služeb a v § 95 je krajům uložena povinnost tento plán zpracovávat ve spolupráci s obcemi - § 94.**

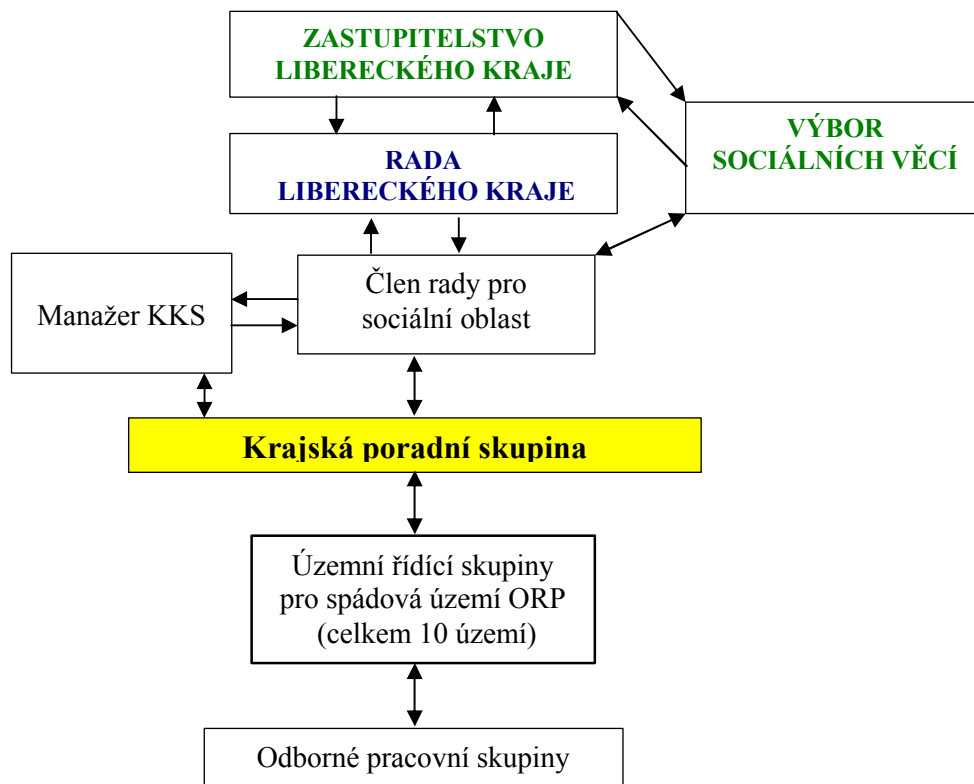
Cit.:§3h) Plánem rozvoje sociálních služeb se rozumí výsledek procesu aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území a hledání způsobu jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů, jehož obsahem je popis způsobu zpracování plánu, popis a analýza existujících zdrojů a potřeb osob, kterým jsou sociální služby určeny, včetně ekonomického vyhodnocení, strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb, povinnosti zúčastněných subjektů, způsob sledování a vyhodnocování plnění plánu a způsob, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb.

Cit.: § 94e) Obec spolupracuje s krajem při přípravě a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje, za tím účelem sděluje kraji informace o potřebách poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na území obce, o možnostech uspokojování těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb a o jejich dostupných zdrojích.

Cit.: § 95d) Kraj zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, a informuje obce na území kraje o výsledcích zjištěných v procesu plánování, při zpracování plánu kraj přihlíží k informacím obce sděleným podle § 94 písm. e) a k údajům uvedeným v registru podle § 85 odst. 5

SPRSS LK vzniká podle stanovených pravidel za aktivní účasti Krajské koordinační struktury pro plánování rozvoje sociálních služeb, dle přijatých zásad její činnosti. Metodicky vychází z celostátních metodik pro plánování sociálních služeb i libereckým krajem vytvořených metodických dokumentů.

Zjednodušené schéma Krajské koordinační struktury:

A. ANALYTICKÁ ČÁST SPRSS LK

A.1 Úvod a metodika zpracování analytické části

Předkládaná analytická část Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji (dále také jen SPRSS LK) navazuje na předchozí přípravné kroky a dílčí materiály, zpracované a projednané v letech 2007-2008. Jejich završením bylo schválení prvního SPRSS LK pro období 2009-2013. Ten obsahoval analytickou část, zpracovanou s využitím všech tehdy dostupných dat, informací a postupů. Od té doby došlo k celé řadě významných změn a posunů v přístupu k procesům plánování sociálních služeb i k samotným službám. Proto přistoupil Liberecký kraj v dohodě s územím k aktualizaci SPRSS LK včetně jeho analytické části, aby byly k dispozici aktuální a relevantní podklady pro zásadní rozhodování o budoucnosti poskytování sociálních služeb v kraji. Důležitou roli pro naplnění této etapy plánovacího procesu znamenalo schválení a následná realizace individuálního projektu „IP2 – Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji“ v období říjen 2009 – září 2011. Samotné zpracování aktualizace SPRSS LK je jeho součástí a byly při něm využity také dílčí výstupy dalších aktivit projektu (Datové centrum sociálních služeb LK, činnost Krajské koordinační struktury pro plánování rozvoje sociálních služeb, koordinovaná podpora procesů a výstupů KP v území, práce Odborných koordinátorů KP v jednotlivých spádových územích ORP, atd.).

Zásadní principy, se kterými byla provedena aktualizace Analytické části SPRSS LK:

- Aktualizace popisu situace pro jednotlivé cílové skupiny dle stavu v pololetí 2011.
- Zhodnocení změn a rozdílů oproti stavu v roce 2008.
- Respektování změn v sociální politice ČR.
- Promítnutí zásadních výstupů z komunitních plánů (měst, obcí, spádových území).
- Výběr a struktura dat dle aktualizované datové struktury.
- Aktualizace všech dat (k roku 2010, příp. 2011).
- V maximální možné míře využití informací a dat soustředěných v Datovém centru sociálních služeb LK.
- Zaměření na relevantnost, využitelnost a interpretaci dat, nikoliv na jejich množství.
- Potřebné úpravy struktury a obsahu jednotlivých kapitol.
- Promítnutí dílčích závěrů z vyhodnocených dat do výroků SWOT analýz.
- Doplnění a aktualizace analytických závěrů.

A.2 Celkový popis stavu sociálních služeb v Libereckém kraji

V období let 2008 – 2011 se síť sociálních služeb v Libereckém kraji vyprofilovala podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách do funkční podoby. Poskytovatelé zaregistrovali svoji činnost a začaly realizovat svoje služby tak, aby splňovaly standardy kvality poskytování sociální služby. Došlo k výraznému a v historii neznámému prohloubení spolupráce mezi zadavateli (samosprávami obcí i kraje) a mezi poskytovateli sociálních služeb v rámci nastavené Krajské koordinační struktury (KKS).

V rámci projektu IP2 – „Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji“ se podařilo realizovat několik důležitých aktivit spojených s plánováním sociálních služeb. Bylo využito práce 10 odborných koordinátorů, kteří díky projektu plní zadané úkoly přímo ve spádovém území obcí s rozšířenou působností a aktivně se podílí na procesu přípravy i realizace KP. Významně byla podpořena činnost Krajské koordinační struktury a posílen průběžný monitoring plnění plánů. V roce 2010 byla připravena a do území distribuována „Krajská metodická příručka plánování sociálních služeb“ a podle jejích doporučení již vznikají nové nebo aktualizované komunitní plány obcí či regionů. Celé území kraje bude do konce roku 2011 pokryto komunitními plány v doporučené struktuře, která bude umožňovat snadnou orientaci v opatřeních obcí i v kartách aktivit SPRSS LK, a to včetně využití zjednodušené analýzy financování sociálních služeb. Během projektu vzniká také Datové centrum sociálních služeb LK, jako součást internetového portálu KÚLK, ve kterém jsou na jednom místě shromažďovány aktuální informace o poskytovatelích sociálních služeb, o komunitních plánech obcí a další data potřebná pro proces plánování. Součástí Datového centra je také elektronický katalog sociálních služeb LK, který je přístupný široké veřejnosti na adrese www.datovecentrum.info. Výstupy v podobě informací jsou určeny pro potřeby monitorování a vyhodnocování poskytovaných registrovaných sociálních služeb v uplynulém období a zároveň pro plánování potřeb sociálních služeb na území Libereckého kraje. Datové centrum je interaktivním prostředím určeným pro poskytovatele sociálních služeb, zadavatele a také pro širokou veřejnost.

Aktualizace SPRSS LK 2011 navazuje na dříve zpracované dokumenty, zejména předchozí verze střednědobého plánu, zpracované podle §95 zákona č.108/2006 Sb. Proto také popis stavu sociálních služeb v LK vychází z příslušných kapitol starších strategických dokumentů, jejichž obsah byl vyhodnocen, zaktualizován a doplněn. Jedná se o následující dokumenty:

- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb LK pro období 2009–2013 (schválen samosprávnými orgány kraje 09/2008)
- Doplnění návrhové části SPRSS LK - Karty rozvojových aktivit (schválené 12/2009)
- Aktualizace návrhové části SPRSS LK (schválena 11/2010)
- Metodika monitoringu plnění SPRSS LK (2010)
- Výstupy Monitoringu plnění SPRSS LK (07/2010)
- Akční plán SPRSS LK (01/2011)
- Zmapování stavu procesu komunitního plánování v území a obsahu jednotlivých komunitních plánů v LK (únor 2011)

Přehled dalších důležitých rozvojových a metodických podkladů pro zpracování aktualizace SPRSS LK:

- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 (2007)
- Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 (2007)
- Analýza rozvojových plánů poskytovatelů v LK (2007)
- Analýza závěrečných zpráv z provedených konzultací k úrovni naplňování standardů kvality (2007)
- Sociálně demografická analýza obyvatelstva LK (2007)
- Analýza romských komunit LK (2007)
- Analýza závěrečných zpráv z konzultací k sebehodnocení kvality pečovatelských sociálních služeb pro seniory v LK (2006)
- Analýza drogové scény a služeb pro uživatele drog v Libereckém kraji: Závěrečná zpráva, Liberec, LK (2006)
- Akční plán protidrogové politiky LK na období 2010 – 2012
- Analýza situace národnostních menšin v LK (2002)

Popis stavu za jednotlivé cílové skupiny uživatelů:

Cílová skupina: SENIOŘI

Senioři, kteří se trvale či krátkodobě při zajištění svých potřeb v oblasti sebeobsluhy, péče o své prostředí, o svoji osobu nebo udržování sociálních kontaktů neobejdou bez pomoci druhé osoby.

Přístup k této cílové skupině v Libereckém kraji vychází z národní strategie, jejímž cílem je dlouhodobé vytváření podmínek pro to, aby senioři využívali zejména sociální služby ve svém domácím prostředí a mohli si zachovat své přirozené sociální vazby a kontakty a aby byla zajištěna optimální síť rezidenčních služeb pro cílovou skupinu uživatelů s vysokým stupněm podpory s důrazem na zajištění odpovídající kvality poskytovaných služeb. Snahou je vytvoření dostatečného počtu alternativních sociálních služeb ke službám rezidenčním v dostupné a efektivní míře. Těmito službami by mělo být pokryto celé území LK.

V souhrnu se dá říci, že v období let 2008 – 2011 došlo k výraznému posunu v procesu optimalizace sítě rezidenčních služeb pro seniory (snižování kapacit a zvyšování kvality péče). Podařilo se rozšířit nabídku terénních a ambulantních služeb. Od poskytovatelů služeb je vyžadováno dodržování zavedených standardů kvality. V rámci vzdělávání, procesu sebehodnocení a tvorby rozvojových plánů se pokračuje ve zkvalitňování poskytované péče pro seniory.

Velká pozornost byla věnována rovněž oblasti financování s cílem co nejvíce rozklíčovat zdroje i náklady služeb pro seniory bez ohledu na zřizovatele. Poskytovatelé postupně začali do svých zdrojů zahrnovat příspěvek na péči a snahou MPSV i LK je docílit co největší návratnosti příspěvku na péči do sociálního systému. Významnou měrou k definování potřebnosti služeb pro seniory přispělo a přispívá komunitní plánování v území, které se v rámci projektu IP2 dostalo na vysokou úroveň. Novým jevem v oblasti služeb pro seniory jsou komerční projekty bydlení, spojené s některými službami pro movitější klienty. Tyto aktivity ovlivňují „trh“ pro tuto cílovou skupinu, ať jsou zařazeny do sítě registrovaných služeb nebo zůstávají mimo ni, proto by bylo vhodné uvažovat s nimi také při plánování rozvoje sítě sociálních služeb.

Cílová skupina: OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- osoby s chronickým duševním onemocněním
- osoby s chronickým onemocněním
- osoby s jiným zdravotním postižením
- osoby s kombinovaným postižením
- osoby s mentálním postižením
- osoby s tělesným postižením
- osoby se sluchovým postižením
- osoby se zdravotním postižením
- osoby se zrakovým postižením

Současný trend a národní strategie pro okruh osob se zdravotním postižením, je vytvářet podmínky pro to, aby mohly využívat zejména sociální služby ve svém domácím prostředí a mohly si zachovat své přirozené sociální vazby a kontakty.

Je třeba optimalizovat síť rezidenčních služeb pro uživatele, kteří jsou 24hodin závislí na péči druhé osoby s postupnou transformací také těchto zařízení a vytvoření alternativních a navazujících služeb.

V období let 2008 – 2011 docházelo k výrazné podpoře a rozšiřování stávajících sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením (pečovatelské služby, osobní asistence, odlehčovací služby v rámci celého kraje). Ze strany kraje dochází k aktuální podpoře rozvoje chráněného bydlení a podporovaného samostatného bydlení a tím zajištění alternativy bydlení k ústavní péči. Další službou, která je podporována, jsou denní stacionáře a sociální rehabilitace.

V souhrnu se dá říci, že v období let 2008 - 2011 je realizována snaha o podporu procesu optimalizace sítě rezidenčních služeb pro okruh osob se zdravotním postižením a o podporu a doplnění nabídky terénních služeb. Snahou je co nejvíce rozklíčovat způsob financování služeb pro osoby se zdravotním postižením bez ohledu na zřizovatele. Mezi podpůrné nástroje patří vznikající Datové centrum a tvořící se finanční analýza služeb v rámci KP. Další snahou je co největší návratnost příspěvku na péči do sociálního systému. Díky projektu IP2 také pokračuje proces vzdělávání pracovníků zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb. V rámci procesu sebehodnocení a tvorby rozvojových plánů dochází rovněž ke zkvalitňování poskytované péče pro osoby se zdravotním postižením ve všech typech služeb. Díky projektu IP1 jsou financovány také služby pro osoby se zdravotním postižením pro období 2009 - 2012 v těchto druzích služeb: sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, podpora samostatného bydlení, raná péče.

Od roku 2007 jsou zapojeny DOZP Mařenice, p.o. a Domov Sluneční dvůr, p.o. do pilotního projektu MPSV ČR „Podpora transformace pobytových sociálních služeb“. V roce 2010 bylo zahájeno zpracování transformačních plánů obou zařízení a byly vytvořeny odpovídající pracovní struktury.

Cílová skupina: OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

Jedná se o velmi rozmanitou cílovou skupinu, kterou je třeba rozdělit do úzce vymezených podskupin.

Podskupina rodiny s dětmi, popř. mladí lidé do 26let:

děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče
rodiny s dítětem/děťmi

Podskupina obětí:

oběti domácího násilí
oběti obchodu s lidmi
oběti trestné činnosti
osoby komerčně zneužívané

Podskupina osob sociálně vyloučených:

osoby bez přístřeší
osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách
osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
pachatelé trestné činnosti

Osoby v krizi:

skupina není omezena věkem, může se týkat jednotlivců i rodin
V současné době neexistuje analýza počtu a potřeb ve vyjmenovaných podskupinách (zejména u osob bez přístřeší). :

Cílová skupina osob ohrožených sociálním vyloučením je v období let 2009 - 2011 podporována především prostřednictvím financování služeb sociální prevence v rámci projektu IP1 – Služby sociální prevence. Dále se hledají možnosti financování analýz potřeb a počtu osob ohrožených sociálním vyloučením v rámci celého LK a další finanční zdroje pro poskytovatele služeb sociální prevence, zejména po ukončení projektu IP1.

Důležitou součástí těchto aktivit je stanovení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením v Libereckém kraji a vydefinování jejich potřeb s konkrétními cíly při tvorbě komunitních plánů obcí a regionů. Poskytovatelé sociálních služeb s uvedenou cílovou skupinou se aktivně účastní práce v pracovních i územně řídicích skupinách v rámci celého procesu komunitního plánování v území, podporovaného v uplynulém období díky projektu IP2.

Stejně jako u ostatních cílových skupin je snahou kraje zefektivnit využívání finančních prostředků, mj. na základě analýz financování sociálních služeb. Jedním z důležitých zdrojů potřebných dat je i vznikající Datové centrum sociálních služeb LK.

Cílová skupina: NÁRODNOSTNÍ A ETNICKÉ MENŠINY

Tato cílová skupina zahrnuje etnické menšiny, imigranty a azylanty, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy

V rámci projektů IP1, IP2 a dalších aktivit financovaných ze zdrojů ESF byly zjištěny problémy, které jsou společné a charakterizují sociálně vyloučené lokality a sociálně slabé komunity: nízká kultura bydlení, špatné hygienické podmínky, dlouhodobá nezaměstnanost, existenční závislost rodin na sociálních dávkách, dluhy na nájemném a energiích, nízký stupeň vzdělání, u dospělých druhotná negramotnost, vysoký nárůst kriminality, gamblerství, nevyřízené občanství, zadluženost.

Na základě poznatků z analýz, z výsledků terénní práce a výstupů z komunitního plánování bylo v roce 2011 zadáno zpracování dokumentu „**Strategie přístupu Libereckého kraje k řešení problémů sociálně vyloučených lokalit**“. Z této strategie budou vycházet následná opatření k řešení problémů v dané cílové skupině.

Pro cílovou skupinu cizinci, azylanti, emigranti, je rozhodující, že dne 21. prosince 2010 Parlament ČR schválil **novelu zákona o pobytu cizinců na území České republiky** (zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Tato novela přináší řadu zásadních změn týkajících se pracovišť, která zprostředkovávají vyřízení náležitostí spojených s pobytem cizinců na území ČR i samotných podmínek pobytu v ČR.

V oblasti práce s výše uvedenou cílovou skupinou pracují v rámci Libereckého kraje dva subjekty: Občanské sdružení Foreigners a Centrum na podporu integrace cizinců pro Liberecký kraj.

Pro cílovou skupinu azylantů pokračuje osmiletý státní integrační program v oblasti bydlení, který vláda projednala a schválila již dne 14. května 2008 s názvem "Zabezpečení integrace azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany v roce 2008 a v letech následujících". MV uvolňuje dotace na tento program. Vyčleněné prostředky státního rozpočtu jsou jako účelové neinvestiční dotace určeny pro obce na zajištění bydlení azylantů a na rozvoj infrastruktury obce, v rámci státního integračního programu.

V období let 2009 - 2011 jsou v oblasti národnostních menšin podporovány hlavně v rámci projektu IP1 – Služby sociální prevence (terénní programy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi pro komplexní přístup tzv. sanace rodin).

V rámci projektu IP2 zaměřeného na plánování v sociálních službách jsou podporovány další aktivity. Podařilo se zvýšit informovanost o samotných službách a dostupných zdrojích financování sociálních služeb, zejména ze zdrojů evropských sociálních fondů. Byly vytvořeny podmínky pro spolupráci s organizacemi, které z pohledu zákona o sociálních službách neposkytují sociální služby, ale s těmito službami bezprostředně souvisí. Po nastavení se prohlubují standardy kvality v organizacích a dodržování specifických metod sociální práce s touto cílovou skupinou. Probíhá vzdělávání pracovníků v sociálních službách. Podařilo se zlepšit komunikaci v rámci obcí i regionů v souvislosti s nastavením fungujících procesů KP a provázanost na SPRSS.

Cílová skupina: OSOBY OHROŽENÉ A ZÁVISLÉ NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

Jedná se o osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy.

Sít' služeb určených primárně pro uživatele drog není rozsáhlá. Tvoří ji 2 nestátní neziskové organizace zabezpečující programy primární prevence, 2 nízkoprahová kontaktní a poradenská centra, 1 terénní program, 1 centrum detoxikace, 1 terapeutická komunita pro drogově závislé, 3 služby ambulantního odborného poradenství (z toho 1 služba ve věznicích), 1 služba následné péče (ambulantní a pobytová) a 1 služba podpory samostatného bydlení (terénní). Dále se závislými osobami ambulantně pracuje 5 lékařů a 2 soukromí poradci.

S dětskými klienty pracují 2 zařízení, která ovšem primárně nejsou orientována na závislosti.

Potřebnost řešení problematiky závislostí je uváděna v komunitních plánech obcí Libereckého kraje. V tomto ohledu je velmi významný postoj obcí s rozšířenou působností jako nositelů protidrogové politiky v území. Je třeba klást důraz na průběžnou spolupráci zástupců kraje, obcí a poskytovatelů protidrogových služeb.

Hlavní charakteristikou protidrogové politiky v období 2008 - 2011 byla a je kontinuální podpora a efektivní udržení stávající sítě služeb pro uživatele drog, včetně zlepšení meziresortní spolupráce. Mezi priority patří zejména zajištění podmínek pro rozvoj služeb do lokalit, kde dosud nepůsobí a vznik nových programů, které v kraji chybí.

Pokračuje prohlubování spolupráce poskytovatelů služeb a představitelů orgánů veřejné správy s cílem připravit návrh opatření k ochraně veřejného zdraví ve vztahu s užíváním návykových látek a k rozšíření stávající sítě služeb. Jedním z cílů je územní rozšíření terénních programů pro uživatele návykových látek do regionů, v nichž tento typ služeb chybí. Dále jsou podporovány snahy o rozšíření sítě služeb o pobytovou a ambulantní formu následné péče v území kraje.

V oblasti financování došlo k významné změně přístupu některých obcí kraje, které se v roce 2010 zapojily do systému spolufinancování protidrogových služeb. Tzv. klíč participace obcí byl vytvořen členy Krajské poradní skupiny.

K rozvoji sítě protidrogových služeb přispěl realizovaný individuální projekt kraje IP1. Na počátku roku 2010 byla k MPSV zaregistrována terénní služba podpora samostatného bydlení, která do té doby pro výše uvedenou cílovou skupinu v kraji nebyla vůbec poskytována. V rámci tohoto projektu byla rozšířena síť terénních programů na území kraje. Primárně jsou cílovou skupinou této služby osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené.

A.3 Všeobecná data

A.3.1 Obecná charakteristika Libereckého kraje

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky při hranicích s Německem a Polskem. Délka hranice s Polskem (Dolnoslezské vojvodství) činí asi 130 km, délka hranic s Německem (spolková země Sasko) asi 20 km. Na západě kraj sousedí s Ústeckým krajem, na jihu se Středočeským krajem a na východě a jihovýchodě s Královéhradeckým krajem. Společně s kraji Královéhradeckým a Pardubickým tvoří region soudržnosti NUTS II Severovýchod. Krajské město Liberec se nachází vzdušnou čarou asi 85 km na severoseverovýchod od Prahy. Svojí rozlohou 3163 km² (4,0 % z rozlohy ČR) je Liberecký kraj (s výjimkou Prahy) nejmenším v České republice. Ke konci roku 2010 měl Liberecký kraj celkem 439 942 obyvatel (4,2 % z České republiky). Podle tohoto ukazatele je po Karlovarském kraji druhým nejmenším. Průměrná hustota 139,1 obyvatel na km² mírně převyšuje republikový průměr. Nejvyšší koncentrace obyvatel je v okresech Jablonec nad Nisou (225,1 obyvatel na km²) a Liberec (172,3 obyvatel na km²). Hlavním centrem kraje je 101 865 obyvateli Liberec. Druhým největším městem je Jablonec nad Nisou s 45 356 obyvateli.

Celý kraj je převážně hornatý. Jeho výšková členitost odpovídá charakteristikám pahorkatiny. Nejvyšším bodem kraje je 1 435 m vysoký vrchol Kotel nedaleko Harrachova v okrese Semily, nejnižší bod 208 m n. m. leží v okrese Liberec v místě, kde řeka Smědá opouští území České republiky. Neznámějším vrcholem kraje je Ještěd, který je se svými 1 012 m nejvyšším vrcholem Ještědského hřebenu.

Liberecký kraj má převážně průmyslový charakter. Významnou pozici zde zauímají průmysl skla a bižuterie, výroba a zpracování plastů, strojírenství a odvětví zpracovatelského průmyslu s úzkou vazbou na výrobu automobilů. Tradiční textilní průmysl v důsledku výrazného útlumu postupně ztratil a nadále ztrácí své významné postavení. V zemědělství jsou hlavními plodinami obiloviny a píce v návaznosti na chov skotu.

Osa Praha – Turnov - Liberec je v rámci České republiky sekundární rozvojovou osou. Zároveň je významně zatíženou dopravní tepnou s dobudovaným kapacitním silničním spojením (silnice R10 a R35). Kromě ní představují důležité urbanizační či spojovací osy i další komunikace:

- I/9 Praha – Mělník – Dubá – Zahradky – Česká Lípa – Nový Bor – Rumburk/Varnsdorf – SRN (Neugersdorf, Bautzen)
- I/13 Děčín – Česká Lípa – Nový Bor – Jablonné v Podještědí – Liberec – Frýdlant – Habartice – Polsko (Zawidów, Zgorzelec)
- I/14 Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald – Jilemnice – Vrchlabí – Trutnov – Náchod.

Evropský význam (součást sítě TINA) mají silniční spojení Praha – Liberec - Hrádek nad Nisou - Německo a Turnov - Hradec Králové. Evropsky významné železnice ani české tranzitní železniční koridory nejsou přes Liberecký kraj trasovány. V okolí kraje leží významné rozvojové osy, především Berlín – Praha – Vídeň - Budapešť, ale i Drážďany – Zhořelec -Wroclaw a metropole evropského významu Praha, Berlín, Drážďany, Wroclaw. Polohu Libereckého kraje lze hodnotit jako dobrou.

Míra registrované nezaměstnanosti vypočtená z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k 31. 12. 2010 činila 10,54 % a byla tak o 0,97 procentního bodu vyšší než v úhrnu republiky. V pořadí krajů dle míry nezaměstnanosti se náš kraj zařadil na 7. místo.

Základní zdravotnickou péči zajišťuje síť ambulantních zařízení a lékáren, které odpovídají počtem i strukturou potřebám území. Akutní, následná a rehabilitační péče je zabezpečena sítí osmi nemocnic.

Sociální činnost je zaměřena z velké části na péči o staré a přestárlé občany, o ty je postaráno sítí domovů pro seniory a domů s pečovatelskou službou. Významné postavení v oblasti sociální péče pro mládež v Libereckém kraji zaujímá Jedličkův ústav. Soustavu sociálních zařízení dále dotváří také řada azylových zařízení a krizových center zaměřených na léčbu a prevenci závislostí.

Liberecký kraj se skládá z 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) - Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov a Železný Brod. Dále jsou zřízeny pověřené obecní úřady (obce II. stupně), což jsou orgány obcí, které vykonávají přenesenou působnost pro více obcí ve správních obvodech a v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Těchto obcí (a jejich obvodů) je v Libereckém kraji celkem 21 - kromě 10 výše jmenovaných i Český Dub, Cvikov, Doksy, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonné v Podještědí, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou.

V Libereckém kraji leží 215 obcí. Pouze 5 obcí má více než 10 tisíc obyvatel (Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov a Nový Bor), dalších 10 obcí má 5-10 tisíc obyvatel. Seznam největších obcí je uveden v tabulce.

Tabulka č.1: Nejvýznamnější obce Libereckého kraje s počtem obyvatel k 31. 12. 2010

Obec	Počet obyvatel	Obec	Počet obyvatel
Liberec	101 865	Tanvald	6 950
Jablonec nad Nisou	45 356	Mimoň	6 774
Česká Lípa	37 878	Železný Brod	6 496
Turnov	14 387	Chrastava	6 130
Nový Bor	12 259	Lomnice nad Popelkou	5 800
Semily	8 736	Jilemnice	5 685
Hrádek nad Nisou	7 649	Doksy	5 135
Frýdlant	7 590		

Zdroj: Český statistický úřad

A.3.2 Demografická analýza

Obvody ORP se mezi sebou výrazně liší rozlohou, počtem obyvatel i počtem v nich existujících obcí. Rozlohou největšími obvody jsou Česká Lípa a Liberec. Nejmenším obvodem jsou ve všech parametrech Železný Brod, velmi malé jsou rozlohou i počtem obyvatel obvody Tanvald, Nový Bor a Jilemnice. Nejvíce obyvatel žije v obvodech nejlidnatějších měst, tedy Liberce a dále Jablonec nad Nisou a České Lípy. Nejvíce obcí přísluší do obvodů Česká Lípa a Turnov, což je způsobeno existencí malých obcí v okolí, které neváží střediskové funkce a nemohou tedy vytvořit samostatný obvod. Největší hustotu zalidnění mají obvody Jablonec nad Nisou a Liberec.

K 31. 12. 2010 bylo na území kraje 215 obcí, z toho celkem 39 měst a průměrná rozloha obce činila 14,7 km². Podíl městského obyvatelstva činil 78,1 %. Méně urbanizován je pouze okres Semily, kde ve městech bydlelo pouze 58,2 % obyvatel. Se 101 865 obyvateli je hlavním centrem kraje Liberec. Druhým největším městem je Jablonec nad Nisou se 45 356 obyvateli. Podíl městského obyvatelstva je zásadním způsobem ovlivněn vymezením jednotlivých obvodů. Nejvyšší je urbanizace u obvodů buď s malým počtem obcí, nebo těch, jejichž součástí je velké město. Populační vývoj Libereckého kraje se výrazně neodchyluje od vývoje v ostatních krajích České republiky. Obyvatelstvo má proti republikovému průměru nepatrně mladší věkovou strukturu. Věková skladba obyvatel je v jednotlivých oblastech kraje značně rozdílná. Zatímco na Českolipsku patří populace k nejmladším v republice, naopak na Semilsku a Turnovsku je jednou z nejstarších.

Tabulka č.2: Základní údaje o LK v členění po ORP k 31. 12. 2010

ORP	Rozloha (ha)	Počet obyvatel k 31.12.2010	Počet obcí	Hustota obyvatelstva na 1 km ²
Česká Lípa	87 197	77 621	41	89
Frýdlant	34 900	24 059	18	72
Jablonec n. Nisou	14 232	54 093	11	384
Jilemnice	27 859	22 552	21	81
Liberec	57 831	141 333	28	242
Nový Bor	20 089	26 657	16	132
Semily	23 007	26 346	22	115
Tanvald	19 065	21 905	10	115
Turnov	24 710	32 977	37	130
Železný Brod	7 404	12 399	11	167
Liberecký kraj	316 293	439 942	215	139

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Populační vývoj

Tabulka č.3: Populační vývoj v ORP v letech 2006 – 2010

ORP	Počet obyvatel k 31.12.2010					Změna počtu obyv. 2006/2010 v %
	2006	2007	2008	2009	2010	
Česká Lípa	76 340	76 906	77 508	77 535	77 621	1,65
Frýdlant	24 545	24 673	24 888	24 995	24 966	1,69
Jablonec nad N.	53 539	54 043	54 444	54 657	54 799	2,30
Jilemnice	22 702	22 600	22 571	22 542	22 552	-0,67
Liberec	135 611	137 051	138 769	139 850	140 426	3,43
Nový Bor	26 122	26 348	26 482	26 609	26 657	2,01
Semily	26 382	26 488	26 498	26 430	26 346	-0,14
Tanvald	21 895	21 878	21 979	21 966	21 905	0,05
Turnov	31 525	31 718	31 859	32 064	32 271	2,31
Železný Brod	12 113	12 243	12 327	12 379	12 399	2,31
Liberecký kraj	430 774	433 948	437 325	439 027	439 942	2,08

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Nejvýznamnější nárůst počtu obyvatel byl mezi lety 2006 a 2010 zaznamenán v ORP Liberec, Turnov a Železný Brod. Absolutní pokles byl nejvyšší v obvodu Jilemnice.

Populační vývoj Libereckého kraje se významněji neodlišuje od vývoje České republiky, který charakterizuje od devadesátých let především klesající porodnost a stárnutí obyvatel.

Tabulka č.4 Podrobnější ukazatele pohybu obyvatel v Libereckém kraji v roce 2010

	Sňatky	Rozvody	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistě- hováli	Vystě- hováli	Přírůstek stěho- váním	Celkový přírůstek
Kraj celkem	1 928	1 351	5 120	4 251	869	4 396	4 350	46	915
v tom SO ORP:									
Česká Lípa	354	270	927	758	169	1 231	1 314	-83	86
Frýdlant	94	78	279	264	15	344	388	-44	-29
Jablonec nad Nisou	214	182	632	491	141	1 056	1 055	1	142
Jilemnice	101	56	256	246	10	318	318	-	10
Liberec	675	474	1 712	1 259	453	2 471	2 348	123	576
Nový Bor	117	66	315	270	45	463	460	3	48
Semily	102	67	274	282	-8	353	429	-76	-84
Tanvald	87	57	247	231	16	410	487	-77	-61
Turnov	135	73	343	327	16	595	404	191	207
Železný Brod	49	28	135	123	12	227	219	8	20

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Trend populačního vývoje v Libereckém kraji ve většině ukazatelů odpovídá trendu v celé ČR, podíl migrace na změnách je ve srovnání s jinými kraji mírně nižší. Důležité je celkové kladné saldo, na kterém se významně podílí počet živě narozených. Při porovnání vývoje v jednotlivých správních obvodech ORP se potvrzuje dlouhodobější negativní trend vývoje na Semilsku a Tanvaldsku.

Věková struktura obyvatelstva

Tabulka č.5 Věkové složení obyvatelstva Libereckého kraje

stav k 31.12.	1991	1995	2000	2005	2010
Celkem	425 959	428 974	429 121	429 031	439 942
0 - 17	114 388	101 861	89 475	82 624	80 451
18 - 24	44 110	52 970	47 959	40 300	40 389
25 - 44	125 614	118 338	122 076	130 134	134 113
45 - 64	90 243	102 132	114 436	119 605	120 597
65 - 84	48 378	49 733	50 693	52 561	58 071
85 a více	3 226	3 940	4 482	3 807	6 321
Index stáří (65+ / 0-14)	57,3	66,3	76,1	85,8	97,1
Průměrný věk obyvatel	35,7	36,6	38,1	39,4	40,3
Podíl obyvatel ve věkové skupině (%):					
0 - 17	26,9	23,7	20,9	19,3	18,3
18 - 24	10,4	12,3	11,2	9,4	9,2
25 - 44	29,5	27,6	28,4	30,3	30,5
45 - 64	21,2	23,8	26,7	27,9	27,4
65 - 84	11,4	11,6	11,8	12,3	13,2
85 a více	0,8	0,9	1,0	0,9	1,4

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Z uvedené tabulky je patrný trend stárnutí obyvatelstva, který kopíruje situaci v celé ČR. Nárůst průměrného věku o 5 let za posledních sledovaných 20 roků je na jedné straně potvrzením výrazného zlepšení zdravotní a sociální situace obyvatel, na druhé straně podnětem k celé řadě nutných systémových změn v řešení sociálních otázek, sociální služby nevyjímaje. Do budoucna lze předpokládat pokračování tohoto trendu, byť s menší intenzitou nárůstu (po dosažení hodnot srovnatelných s podobnými evropskými zeměmi).

Z hlediska správních obvodů ORP je nejmladší věková struktura na Liberecku a Jablonecku. Projevuje se zde vlna imigrace mladých rodin s dětmi v 70. a 80. letech způsobená rozvojem uranového průmyslu. Podíl nejstarší složky, tedy osob nad 65 let, je u obvodů s nejhorší věkovou strukturou vůči obvodům nejmladším i o více než polovinu vyšší. U dětské složky jsou rozdíly mnohem menší.

Nezaměstnanost

Tabulka č. 6: Uchazeči o zaměstnání a míra nezaměstnanosti v ORP v letech 2006 - 2010

ORP	Uchazeči k 31. 12.			Míra nezaměstnanosti k 31. 12.		
	2006	2008	2010	2006	2008	2010
Česká Lípa	3 174	3 228	5 077	10,24%	9,90%	16,50%
Frýdlant	1 838	1 576	2 167	16,20%	13,30%	18,70%
Jablonec nad Nisou	1 742	1 725	2 730	5,55%	4,00%	9,95%
Jilemnice	939	888	1 289	7,20%	7,30%	11,00%
Liberec	5 217	4 524	7 388	7,80%	7,30%	12,60%
Nový Bor	1 145	1 080	1 860	8,80%	9,70%	14,60%
Semily	1 016	993	1 379	7,00%	7,30%	10,40%
Tanvald	991	1 034	1 410	6,75%	7,15%	9,65%
Turnov	829	984	1 555	5,48%	5,50%	9,60%
Železný Brod	367	573	798	3,50%	6,40%	11,90%
Kraj celkem	17 258	16 605	25 653	7,04%	6,95%	10,54%

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Z údajů uvedených v tabulce výše vyplývá, že v mezidobí let 2006 – 2010 lze zaznamenat zvyšující se počet uchazečů o zaměstnání, a to jak z pohledu celokrajného, tak v členění pro jednotlivých ORP. V některých ORP došlo v roce 2008 k mírnému poklesu počtu uchazečů o zaměstnání, ale ve všech ORP došlo k výraznému nárůstu hodnot v roce 2010. V absolutních hodnotách je největší navýšení v roce 2010 v ORP Liberec, Česká Lípa a Jablonec nad Nisou. Poměrně velký nárůst, ale ne tak dramatický jako u již zmíněných ORP, byl zaznamenán v ORP Nový Bor a Turnov. V ostatních ORP bylo navýšení srovnatelné a tak výrazné.

Stejně tak procentní vyjádření míry nezaměstnanosti má zvyšující se trend. Stejně jako u počtu uchazečů o zaměstnání došlo v roce 2008 k přechodnému poklesu míry nezaměstnanosti, ale v roce 2010 vzrostla skokově ve všech ORP LK. Porovnání krajského průměru s jednotlivými ORP vypovídá o tom, že nejvyšší procentní míra byla registrována v roce 2010 v ORP Frýdlant, kdy hodnota dosáhla 18,70%. V porovnání s celokrajným průměrem je výrazně nad limitem i v ORP Česká Lípa a Nový Bor. V letech 2006 a 2008 se míra nezaměstnanosti v jednotlivých ORP výrazně neliší od celokrajného průměru. V roce 2010 však dochází k výraznějším odchylkám ve většině ORP.

A.4 Data o sociálních službách

V následující kapitole jsou shrnuta základní data, s jejichž pomocí je možné ověřit a v souvislostech analyzovat obecně známé poznatky aktérů zapojených do procesu plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji. Data byla čerpána z Datového centra sociálních služeb LK (částečně, vzhledem k jeho zkušebnímu provozu) a z dalších dostupných zdrojů a slouží v této fázi především jako podklad pro formulaci zásadních analytických závěrů.

A.4.1 Hlavní ukazatele rozvoje sociálních služeb

Hlavní ukazatele rozvoje byly definovány v LK jako součást snahy o zavedení jednotné struktury základních dat při plánování rozvoje a sledování efektivity sociálních služeb. Takto strukturované informace jsou v analytické části SPRSS LK používány od roku 2008. I když došlo k některým změnám v přístupu k využití některých ukazatelů, pro zachování kontinuity dokumentů je v rámci aktualizace SPRSS LK v roce 2011 použit velmi podobný model a podoba této kapitoly. Filosofie práce s daty je založena na principu „on-line“ přístupu a vyhodnocování, tj. cílem není zahřít analytickou část plánu velkým množstvím podrobných, rychle zastarávajících údajů. **Proto jsou uvedena pouze vybraná data a odkazy na příslušné zdroje, zejména Datové centrum sociálních služeb LK**, které by se do budoucna mělo stát on-line přístupnou databází většiny potřebných dat a tím vlastně stále aktuální datovou kapitolou analytické části SPRSS LK.

Hlavní ukazatele rozvoje - principy:

- Zásadní datová skupina, která obsahuje omezený počet ukazatelů vypovídajících o celkovém stavu sociálních služeb v daném území.
- Stanovené ukazatele mají schopnost vyjádřit změnu stavu příslušného jevu, jsou sledovatelné v pravidelných časových řadách.
- Hlavní ukazatele rozvoje jsou platné a použitelné pro analytickou i návrhovou část plánů a zajišťují jejich vzájemnou provázanost (v ose potřeby → cíle → opatření).
- Hlavní ukazatele rozvoje jsou důležitou vazbou mezi plánováním v úrovni měst a obcí (ORP) a v úrovni kraje. Měly by být proto sledovatelné v obou úrovních.
- Hlavní ukazatele rozvoje jsou základním nástrojem sledování (monitoringu) plnění plánů ve všech územních úrovních i věcných oblastech.
- Součástí datové skupiny hlavních ukazatelů jsou také indikátory, stanovené pro sledování v rámci Programu rozvoje Libereckého kraje.
- Hlavní ukazatele jsou sledovány a vyhodnocovány v členění podle druhu sociální služby (primární členění, v souladu s § zákona), cílové skupiny a typu (charakteru) ukazatele (množstevní, ekonomické, kvalitativní). Pro jednotlivé druhy služeb a cílové skupiny jsou sledovány vždy pouze relevantní ukazatele.
- Územní členění dat by mělo být možné podle obcí a spádových území ORP.
- Podrobnější popis a způsob použití Hlavních ukazatelů rozvoje je obsažen v materiálu „Datová struktura SPRSS LK“ (pracovní verze č.8 – duben 2008) a ve Vstupní analýze pro vytvoření Datového centra sociálních služeb LK.
- Hlavní ukazatele rozvoje jsou použity jako základ struktury databází Datového centra sociálních služeb LK.

Tabulka č.7 - Přehled hlavních ukazatelů rozvoje (základ datové struktury SPRSS LK)

kód	ukazatel	m.j.	indikátor PRK č.
M01	Počet poskytovatelů sociálních služeb	počet	115
M02	Počet uživatelů služeb, kteří pobírají příspěvek na péči	počet	119
M03	Počet neuspokojených oprávněných žadatelů	počet	-
M04	Využití kapacity zařízení	%	-
M05	Počet míst (lůžek) v zařízeních soc. péče na 1000 obyvatel	‰	114
M06	Osoby pobírající příspěvek na péči	počet	-
M07	Podíl osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách	%	121
M08	Počet sociálně vyloučených lokalit	počet	122
M11	Počet uživatelů	počet	-
M12	Počet kontaktů	počet	-
M13	Počet lůžek	počet	-
M14	Počet intervencí	počet	-
E01	Finanční alokace ze státního rozpočtu	tis.Kč	120a
E02	Finanční alokace z rozpočtu kraje	tis.Kč	120b
E03	Příspěvek z rozpočtu měst a obcí	tis.Kč	-
E04	Úhrady od uživatelů	tis.Kč	-
E05	Vyplacený příspěvek na péči	tis.Kč	-
E11	Náklady na uživatele	Kč	-
E12	Náklady na kontakt	Kč	-
E13	Náklady na lůžko	Kč	-
E14	Náklady na intervenci	Kč	-
Q01	Počet služeb a zařízení, ve kterých bylo provedeno hodnocení (inspekce) kvality sociálních služeb	počet	116
Q02	Počet služeb a zařízení, která úspěšně absolvovala inspekci kvality	počet	117
Q03	Počet služeb a zařízení, která mají rozvojový plán	počet	118
Q04	počet služeb a zařízení, jejichž rozvojový plán je v souladu s KP obce	počet	-

Tabulka č.8 - Ukazatel M01 (indikátor PRK č.115)

Počet poskytovatelů sociálních služeb

	2008	2011
Počet poskytovatelů sociálních služeb	107	127

Zdroj: registr poskytovatelů, údaje k 1.1. příslušného roku.

Tabulka č.9 - Ukazatel M05 (indikátor PRK č.114)

Počet míst v zařízeních sociální péče na 1000 obyvatel (Liberecký kraj)

	2001	2003	2005	2007	2009
Počet zařízení sociální péče celkem	43	46	42	53	115
Počet míst	2 442	2 758	2 656	2 344	2 039
Počet obyvatel celkem	427 396	427 722	429 031	433 948	439 027
Počet míst na 1000 obyvatel	5,71	6,45	6,19	5,40	4,64

Zdroj: Český statistický úřad

Poznámka: jedná se o oficiální ukazatel sledovaný ČSÚ, hodnoty jsou však vzhledem k jiné metodice zjišťování odlišné od aktuálního stavu dle registru poskytovatelů – viz kap. A.4.2 tohoto dokumentu. Počet zařízení je navíc od roku 2009 sledován podle změněné metodiky.

Tabulka č.10 - Ukazatel M07 (indikátor PRK č.121)

Podíl osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách (z celkového počtu obyvatel)

Územní obvod ORP	Rok 2007	Počet obyvatel celkem	Podíl (%)	Rok 2010	Počet obyvatel celkem	Podíl (%)
Česká Lípa	1300	76 340	1,7	800	77 621	1,0
Frýdlant	800	24 545	3,3	500	24 966	2,0
Jablonec nad Nisou	300	53 539	0,6	300	54 799	0,5
Jilemnice	0	22 702	0	0	22 552	0
Liberec	900	135 611	0,7	600	140 426	0,4
Nový Bor	200	26 122	0,8	0	26 657	0
Semily	180	26 122	0,7	50	26 346	0,2
Tanvald	600	21 895	2,7	400	21 095	1,9
Turnov	80	31 525	0,3	0	32 271	0
Železný Brod	20	12 113	0,2	0	12 399	0
Liberecký kraj	4 380	430 514	1,02	2 850	439 942	0,65

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje

Tabulka č.11 - Ukazatel M08 (indikátor PRK č.122)
Počet sociálně vyloučených lokalit

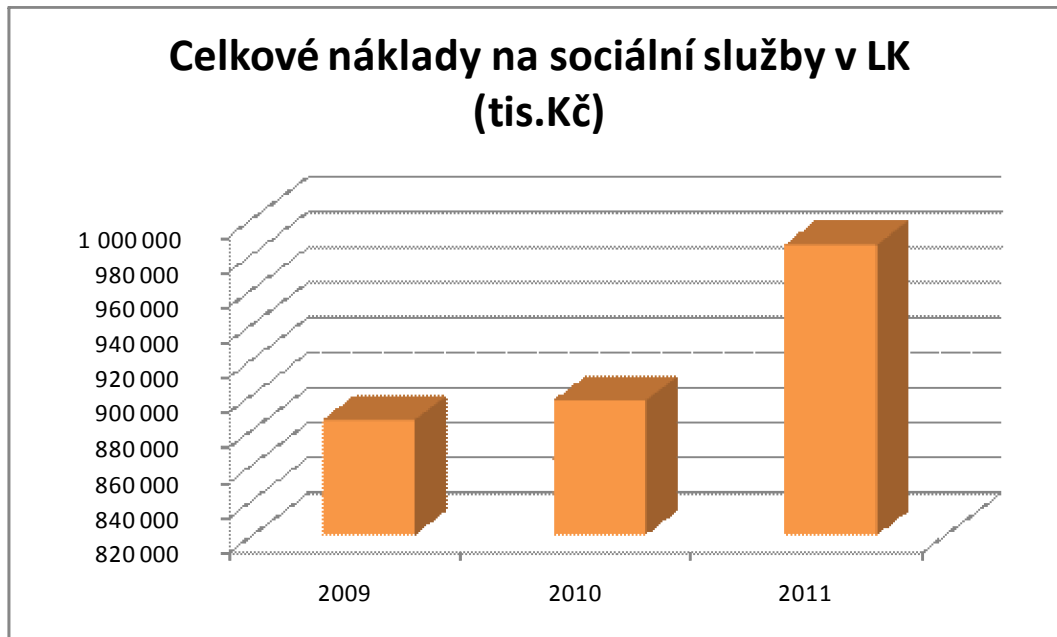
Územní obvod ORP	Rok 2007	Rok 2010
Česká Lípa	10	5
Liberec	5	5
Frýdlant	2	2
Jablonec nad Nisou	1	1
Jilemnice	0	0
Nový Bor	2	0
Turnov	1	0
Tanvald	4	2
Semily	1	1
Železný Brod	1	0
Liberecký kraj	27	16

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje

Tabulka č.12 - Ukazatele M06 a E05
M06 – Počet osob pobírajících příspěvek na péči
E05 – Vyplacený příspěvek na péči

Územní obvod ORP	Rok 2007			Rok 2010		
	M06 počet osob	E05 vyplaceno (tis.Kč)	průměr na osobu tis.Kč / měsíc	M06 počet osob	E05 vyplaceno (tis.Kč)	průměr na osobu tis.Kč / měsíc
Česká Lípa	1 675	96 560	4,804	1 620	95 846	4,930
Frýdlant	792	46 655	4,909	823	51 893	5,254
Jablonec nad Nisou	2 061	118 346	4,785	2 154	131 097	5,072
Jilemnice	643	40 682	5,272	786	59 429	6,301
Liberec	3 474	171 777	4,121	4 007	247 884	5,155
Nový Bor	729	41 201	4,710	725	43 297	4,977
Semily	681	35 675	4,366	723	44 253	5,101
Tanvald	566	35 493	5,226	717	50 024	5,814
Turnov	904	47 367	4,366	1 143	77 725	5,667
Železný Brod	367	22 690	5,152	418	26 654	5,314
Liberecký kraj	11 892	656 446	4,600	13 116	828 102	5,261

Zdroje: Krajský úřad Libereckého kraje, KP, obecní úřady ORP

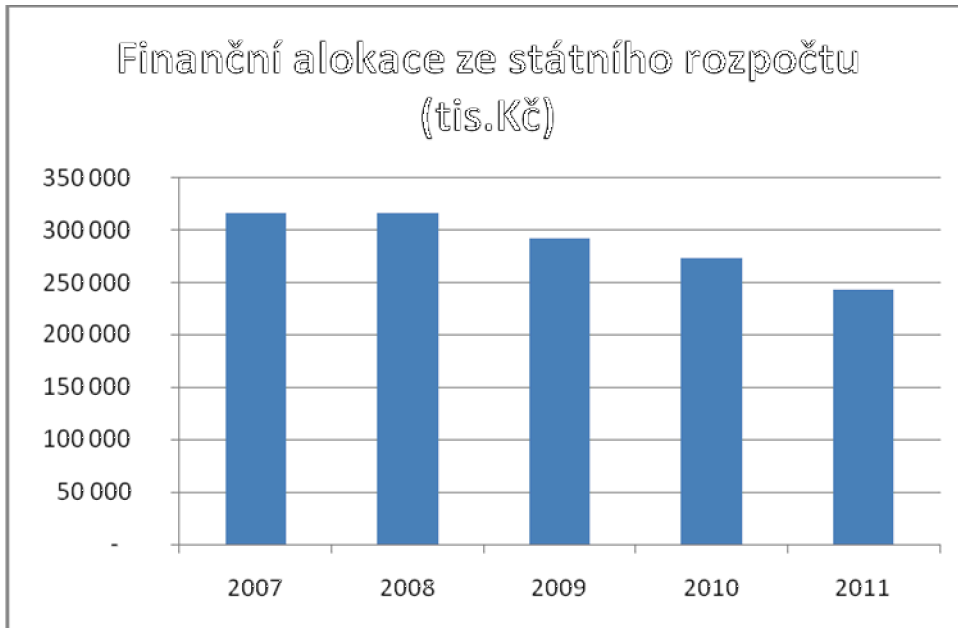

Uvedený graf dokumentuje zvyšující se celkové náklady na zajištění sociálních služeb v Libereckém kraji v posledních 3 letech (rok 2011 je předpokládaná částka dle dostupných dat, zejména ze žádostí o dotace a z dalších dílčích podkladů, aktualizovaných v průběhu roku).

Dále uvedené grafy byly zpracovány na základě ekonomických podkladů z odboru sociálních věcí KÚLK a z Datového centra sociálních služeb LK. Vyplývá z nich několik zásadních faktů - viz následující konstatování:

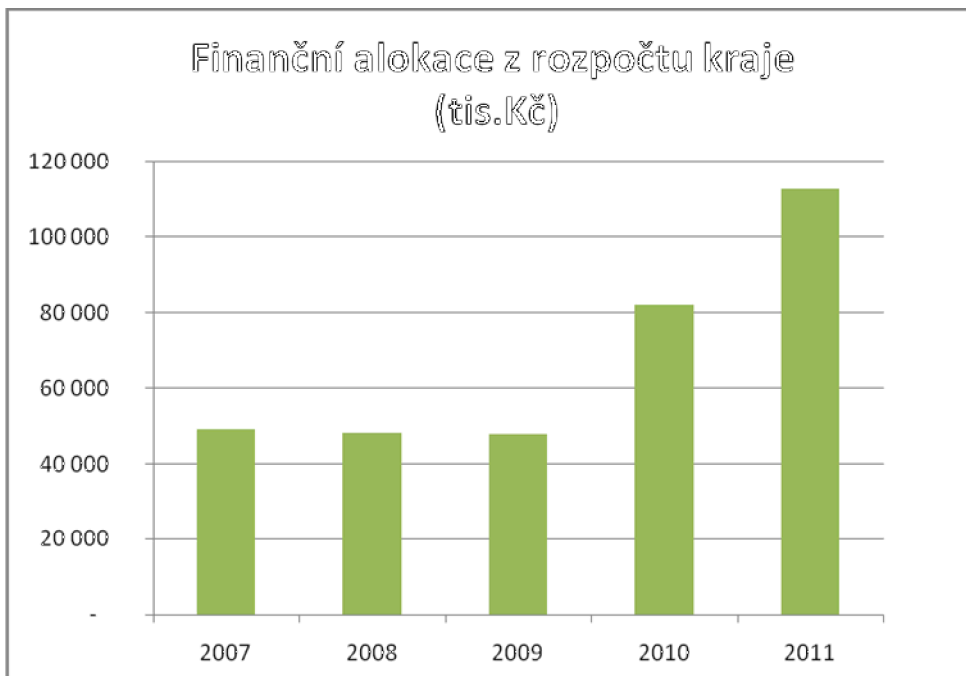
- ve sledovaném období posledních 5 let dochází ke snižování prostředků ze státního rozpočtu (zejména dotace na provoz služeb poskytovaná prostřednictvím MPSV), a to jak v absolutním vyjádření, tak v podobě výrazně se snižujícího podílu státních zdrojů na financování služeb,
- významně se naopak zvyšuje výše i podíl financování ze zdrojů Libereckého kraje, který zahrnuje jak udržení provozuschopnosti zřizovaných organizací, tak i podporu neziskových organizací prostřednictvím grantových fondů a zajištění dalších souvisejících aktivit, včetně vzdělávání a plánování,
- k mírnému navýšení dochází od roku 2009 také u příspěvku měst a obcí (ať už jako zřizovatelů služeb nebo jiné formy příspěvku),
- sledování a vyhodnocování ekonomických ukazatelů stěžují problémy se získáním relevantních dat (neaktuální údaje v registru poskytovatelů, zdlouhavé zpracování výsledků předchozího roku, problematická kontrola údajů v žádostech o dotaci, apod.).

Ukazatel E01
Finanční alokace ze státního rozpočtu

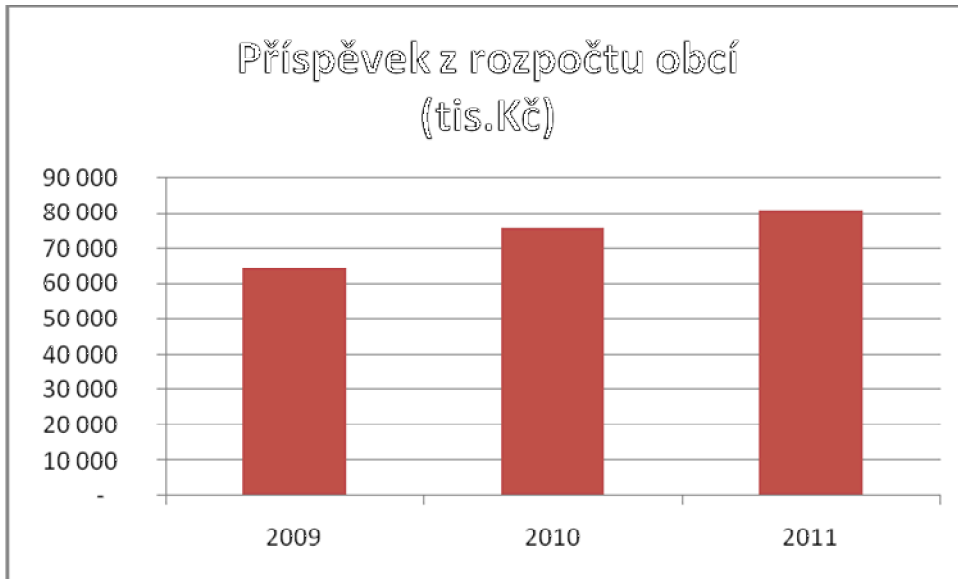
Zdroje: Krajský úřad Libereckého kraje, Datové centrum sociálních služeb LK

Ukazatel E02
Finanční alokace z rozpočtu Libereckého kraje

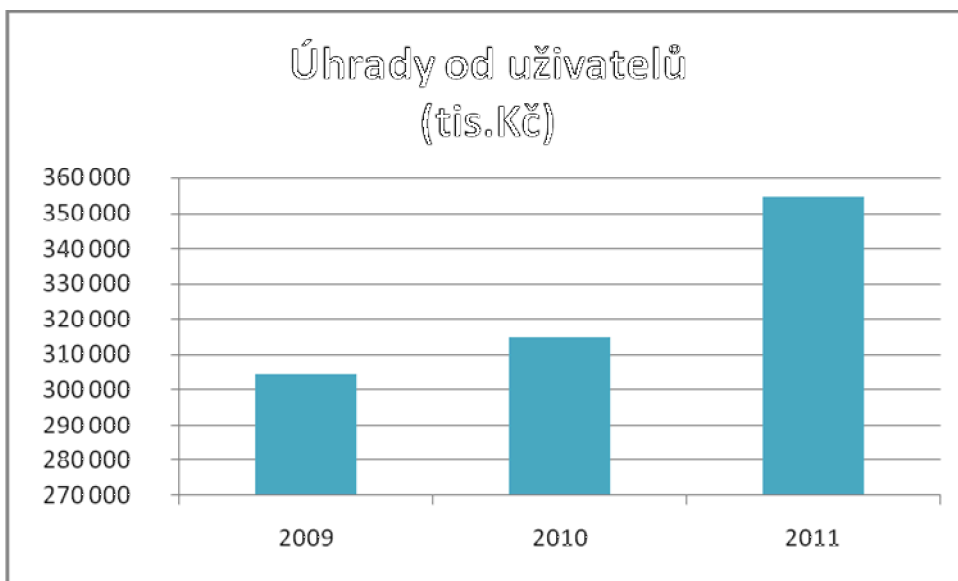
Zdroje: Krajský úřad Libereckého kraje, Datové centrum sociálních služeb LK

Ukazatel E03
Příspěvek z rozpočtu měst a obcí

Zdroje: Krajský úřad Libereckého kraje, Datové centrum sociálních služeb LK

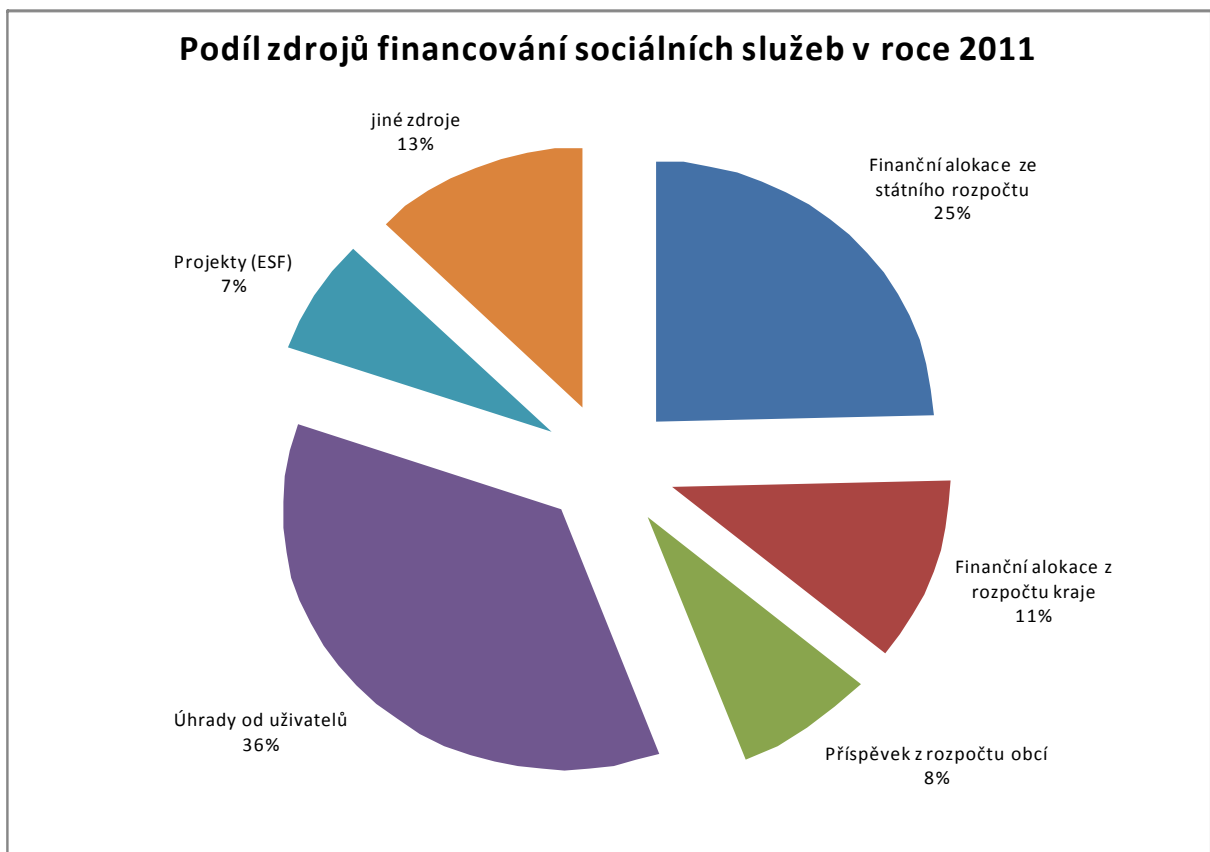
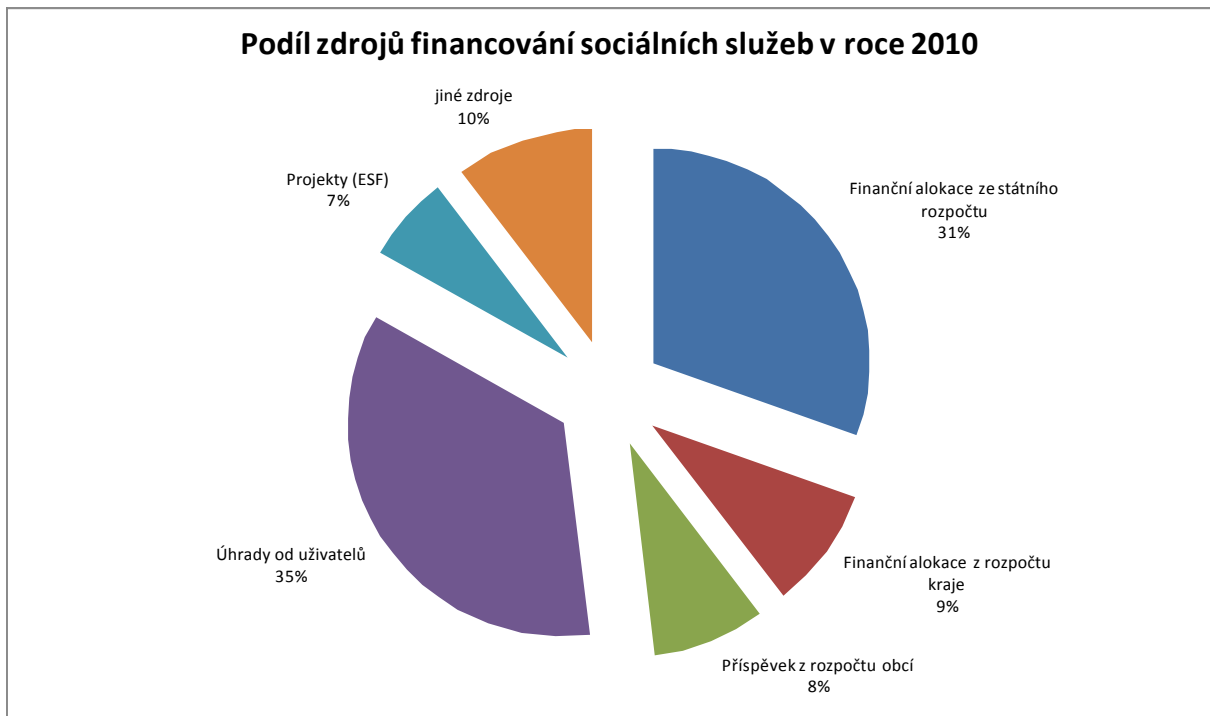
Ukazatel E04
Úhrady od uživatelů

Zdroje: Krajský úřad Libereckého kraje, Datové centrum sociálních služeb LK

Následující grafy ukazují podíly zásadních zdrojů na financování sociálních služeb v Libereckém kraji v roce 2010 a předpoklad roku 2011. Toto meziroční srovnání potvrzuje dlouhodobější trendy, které byly konstatovány v komentáři k předchozím grafům.

Tabulka č.13 - Ukazatel Q01 (indikátor PRK č.116)

Počet služeb a zařízení, ve kterých bylo provedeno hodnocení (inspekce) kvality

Územní obvod ORP	rok 2008	rok 2010
Česká Lípa	1	3
Liberec	4	6
Frýdlant	0	0
Jablonec nad Nisou	0	1
Jilemnice	0	0
Nový Bor	0	0
Turnov	0	0
Tanvald	0	0
Semily	1	1
Železný Brod	0	1
Liberecký kraj	6	12

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje

Poznámka: V období od 1.1.2007 do 31.8.2011 byla provedena inspekce celkem u 40 služeb.

Tabulka č.14 - Ukazatel Q02 (indikátor PRK č.117)

Počet služeb a zařízení, která úspěšně absolvovala inspekci kvality

Územní obvod ORP	Rok 2008	Rok 2010
Česká Lípa	0	2
Liberec	0	0
Frýdlant	0	0
Jablonec nad Nisou	0	0
Jilemnice	0	0
Nový Bor	0	0
Turnov	0	0
Tanvald	0	0
Semily	0	0
Železný Brod	0	0
Liberecký kraj	0	2

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje

Tabulka č.15 - Ukazatel Q03 (indikátor PRK č.118)

Počet služeb a zařízení, která mají rozvojový plán

Územní obvod ORP	Rok 2008	Rok 2011
Česká Lípa	5	5
Liberec	5	21
Frýdlant	2	2
Jablonec nad Nisou	1	7
Jilemnice	6	6
Nový Bor	0	2
Turnov	2	3
Tanvald	0	1
Semily	2	6
Železný Brod	1	1
Liberecký kraj	25	54

Poznámka: dalším zařízením s RP, které využívají klienti z LK, je Spokojený domov Mnichovo Hradiště.

Tabulka č.16

Počty rozvojových plánů služeb v Libereckém kraji v členění podle druhů služeb:

§	Druh sociální služby	2008	2011
37	Sociální poradenství	0	1
39	Osobní asistence	0	5
40	Pečovatelská služba	20	10
45	Centra denních služeb	0	1
46	Denní stacionáře	0	5
47	Týdenní stacionáře	0	1
48	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	8
49	Domovy pro seniory	5	9
50	Domovy se zvláštním režimem	0	5
51	Chráněné bydlení	0	2
54	Raná péče	0	1
57	Azylové domy	0	1
60a	Intervenční centra	0	1
62	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	1
66	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdrav. postižením	0	1
67	Sociálně terapeutické dílny	0	1
70	Sociální rehabilitace	0	1
Celkem		25	54

A.4.2 Přehled poskytovatelů sociálních služeb a zařízení v LK

V Libereckém kraji bylo dle údajů z centrálního registru poskytovatelů registrováno k 30. 6. 2011 celkem 119 poskytovatelů, kteří poskytovali pro občany kraje celkem 205 sociálních služeb. Kromě nich se na území kraje v nějaké podobě objevilo dalších 35 služeb, které byly registrovány v jiných krajích, ale nabízely služby také pro uživatele z Libereckého kraje.

Největší počet služeb (cca 150 služeb z obou výše uvedených kategorií) je určeno zejména pro osoby se zdravotním postižením, asi 120 služeb pro cílovou skupinu seniorů. Téměř 70 služeb je zaměřeno na osoby ohrožené sociálním vyloučením, dalších 26 je poskytováno hlavně v rámci služeb sociální prevence a jsou využívány především příslušníky menšin.

Přehledy služeb v tabulkové podobě jsou uvedeny jako samostatné přílohy Analytické části SPRSS LK. Tyto přehledy byly převzaty z databázi Datového centra sociálních služeb Libereckého kraje (www.datovecentrum.info). Jedná se o tyto soubory:

- **Příloha č.1** – Přehled poskytovatelů sociálních služeb a zařízení registrovaných v Libereckém kraji k 30. 06. 2011,
- **Příloha č.2** – Přehled dalších poskytovatelů (registrovaných mimo Liberecký kraj) k 30. 6. 2011

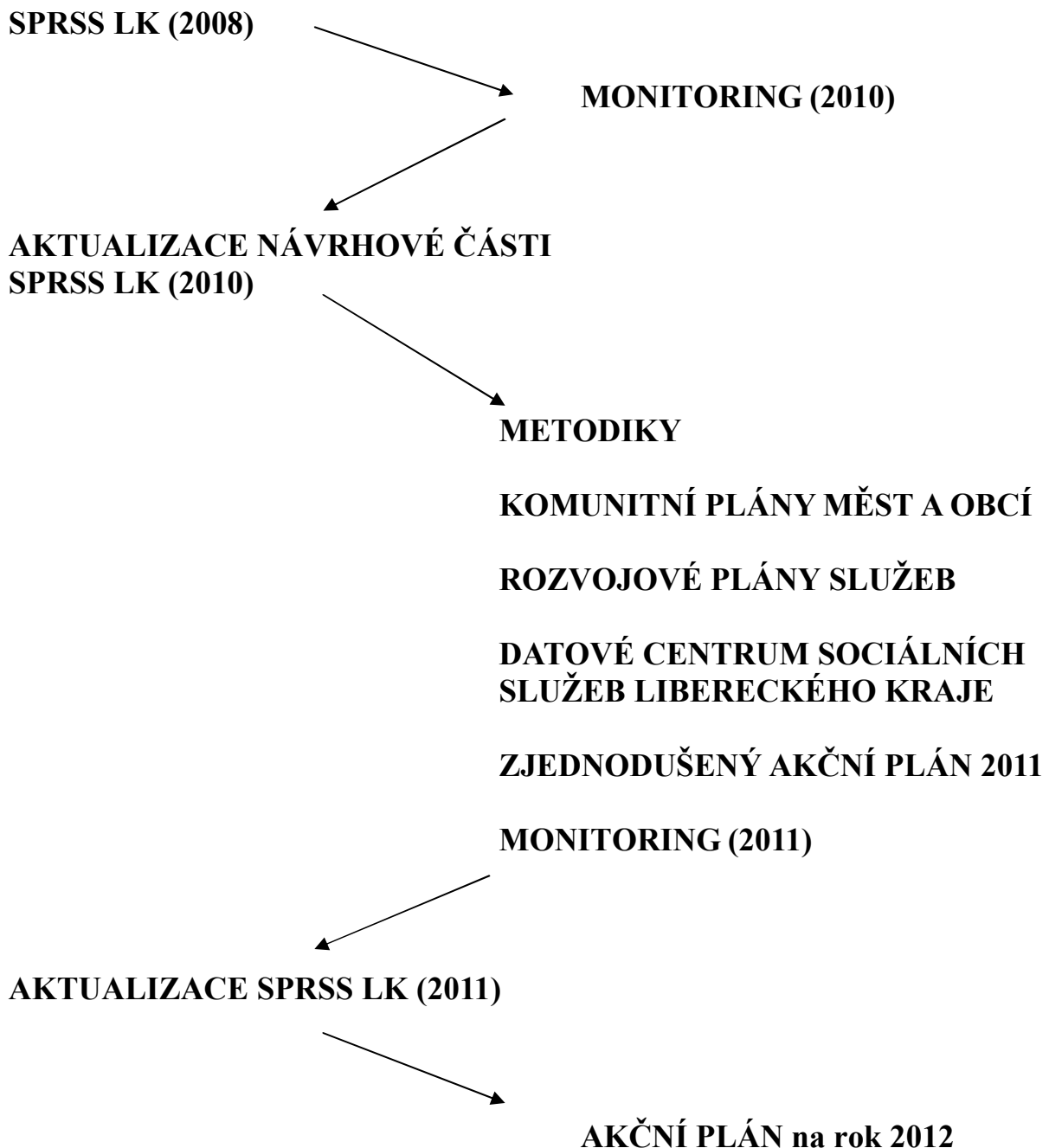
A.4.3 Stav plánování rozvoje sociálních služeb v LK

Následující schéma znázorňuje koordinaci a provázanost procesů i výstupů plánování v Libereckém kraji na krajské i obecní úrovni tak, jak je v současné době nastavena a realizována (s podporou ESF v rámci projektu IP2).

KOORDINACE PLÁNOVACÍCH KROKŮ / DOKUMENTŮ

STRATEGIE / TAKTIKA

OPERATIVA / PODPORA REALIZACE

Významný podíl projektu IP2 na podpoře procesů plánování dokumentuje tabulka s přehledem prostředků, využitých v letech 2010-2011 na realizaci podpůrných rozvojových aktivit schválených v SPRSS LK.

Tabulka č.17 – Rozvojové aktivity SPRSS LK podpořené z projektu IP2

rozvojová aktivita SPRSS LK (číslo, název)		2010	2011
A09-01	Zpracování ročních akčních plánů rozvoje sociálních služeb (vycházejících ze SPRSS LK 2009 - 2013)	366 000	190 000
A09-03	Datové centrum sociálních služeb LK	2 262 000	400 475
A10-02	Finanční podpora vzniku a aktualizace komunitních plánů měst a obcí	443 670	2 225 644
A10-03	Odborná a metodická podpora procesu komunitního plánování ve městech a obcích	3 653 478	2 934 808
A11-01	Zpracování a aktualizace rozvojových plánů sociálních služeb	205 259	615 776
A13-01	Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb	906 080	830 500
A13-02	Vzdělávání zadavatelů sociálních služeb	527 760	637 448
A13-03	Vzdělávání pracovníků ve službách sociální prevence a poradenství	641 557	415 803
A13-04	Vzdělávání pracovníků ve službách sociální péče	270 105	1 890 735
A14-01	Podpora obecné medializace problematiky sociálních služeb, katalog sociálních a souvisejících služeb	107 430	1 124 160
A14-02	Informovanost o sociálních službách pro uživatele, širokou laickou i odbornou veřejnost (www, cílené kampaně a informační akce, telefonické informace)	358 652	276 930
A14-03	System vzájemné výměny informací všech aktérů sociálních služeb (samospráva na všech úrovních, orgány státní správy, poskytovatelé, neziskový sektor....)	487 002	415 523
A14-04	Zpracování GIS map (územní pokrytí sociálních služeb)		42 000
	SOUČET	10 228 993	11 999 802

Přehled stavu komunitního plánování v obcích LK

Předmětem další části této kapitoly je přehled stavu komunitního plánování v obcích Libereckého kraje. Ten sestává z textové části vycházející z porovnání výchozího stavu k 31. 12. 2010 a navrhovaného stavu pro rok 2011. Součástí je také přehledná SWOT analýza, kde jsou popsány nejdůležitější silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby procesu plánování sociálních služeb v Libereckém kraji.

Stav k 31. 12. 2010

V období do konce roku 2010 nebylo území LK zcela pokryto komunitními plány. Zejména západní část, ale i střední část kraje vykazovala „bílá“ místa, kde chybí komunitní plány, a to jak pro obce, tak i pro spádová území ORP. V tomto období existují schválené **komunitní plány** v těchto spádových územích **ORP** - Semily, Turnov, Jilemnice, Frýdlant a Nový Bor. Do komunitního plánu regionu Liberec je zahrnuto území obcí: Jeřmanice, Dlouhé Mosty, Šimonovice, Stráž nad Nisou a městský obvod Vratislavice nad Nisou. **Komunitní plány** pouze pro **města** byly zpracovány pro Jablonec nad Nisou, Ralsko, Mimoň a Českou Lípou. Obce z těchto spádových území ORP nebyly zapojeny. Pracovní verze komunitního plánu před schválením byla zpracována pro Doksy. Schválenou analytickou část plánu mělo území obcí Podještědí a analytická část před schválením byla připravena pro ORP Železný Brod. ORP Tanvald mělo připravené podklady pro zpracování analytické části komunitního plánu. Ostatní části území byly nepokryté.

Návrhový stav pro rok 2011

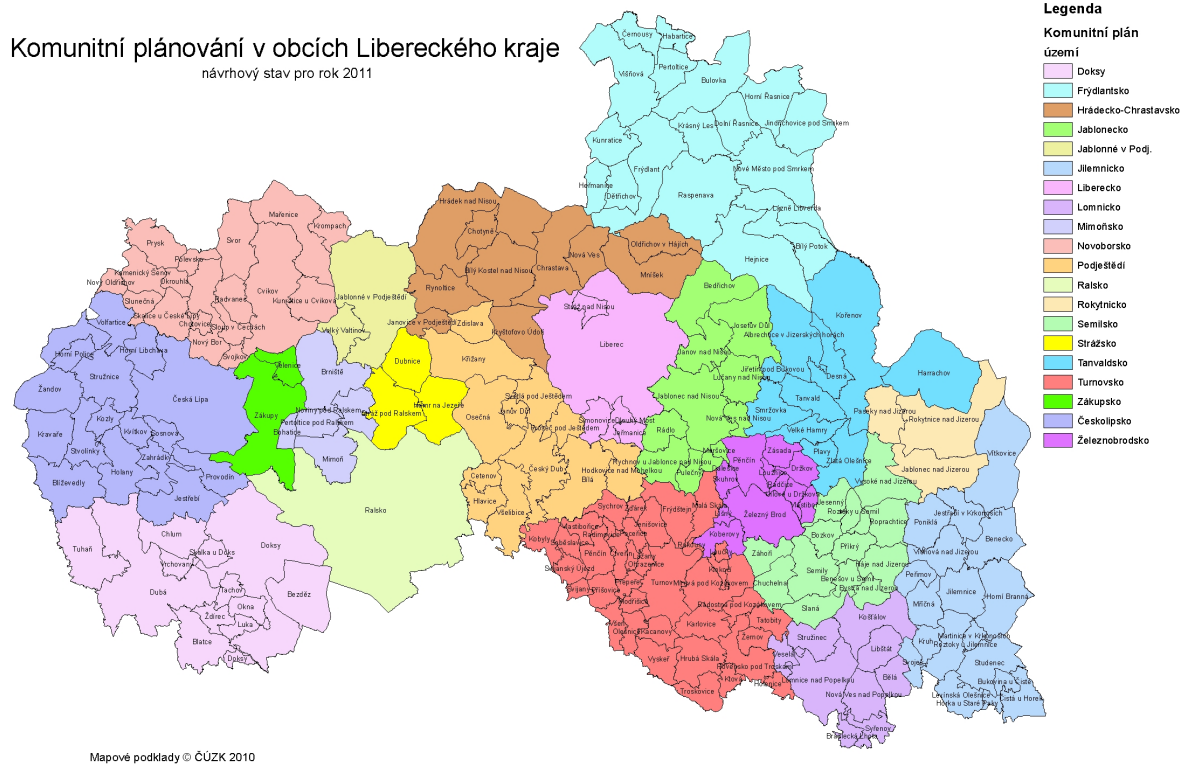
Díky projektu IP2 mohl být podpořen proces zpracování a dopracování komunitních plánů pro celé území kraje. Vzhledem k tomu, že komunitní plány zpracované v předcházejících letech nebyly zpracované podle jednotné metodiky, Liberecký kraj se rozhodl proces zpracování a dopracování podmínit využitím jednotné metodologie, která měla zajistit shodnou strukturu dokumentů a tím pádem i jejich vypovídací schopnost a porovnatelnost. Pro využití jednotné metodologie se pracovníci LK rozhodli mimo jiné i proto, aby byly zajištěny jednotné vstupy a data pro Datové centrum sociálních služeb v LK a pro budoucí aktualizaci SPRSS LK. Konečný stav v roce 2011 by měl tedy vypadat tak, že celé území kraje bude pokryto komunitními plány. Ve většině případů se jedná o KP pro spádová území ORP, v některých částech území budou KP zpracovány pro menší územní celky než ORP. Tento stav je znázorněn na mapě s názvem Komunitní plánování v obcích LK – návrhový stav pro rok 2011 (mapa č.1), která je uvedena v další části tohoto dokumentu. Pro porovnání je uvedena rovněž mapa stavu z roku 2010, tj. ještě před realizací dopracování KP v území v rámci aktivit projektu IP2.

Významnou součástí snahy Libereckého kraje v této oblasti (kterou se přes některé komplikace daří naplňovat) je **propojenost procesů plánování** na místní a krajské úrovni a **vzájemná kompatibilita** plánovacích dokumentů (tj. komunitních plánů a SPRSS LK).

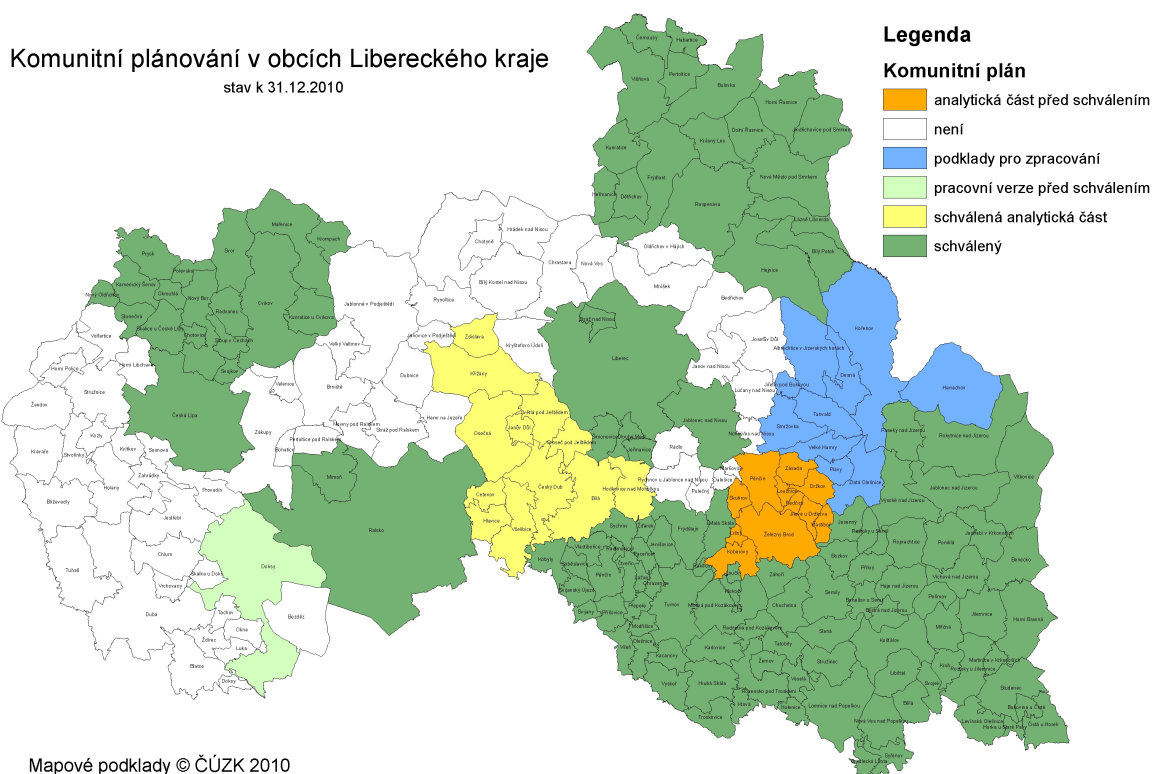
SWOT analýza stavu plánování sociálních služeb v Libereckém kraji (červen 2011)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ● území LK pokryté komunitními plány a jejich postupné naplňování ● povědomí o KP včetně vzdělávání aktivních účastníků kom. plánování ● fungující tým pro střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb na úrovni odboru sociálních věcí KÚLK ● fungující krajská koordinační struktura a činnost krajské poradní skupiny jako poradního orgánu člena rady kraje ● realizace projektu IP 2 - „Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v LK“ a využívání jeho výstupů: <ul style="list-style-type: none"> - Krajská metodická příručka pro plánování sociálních služeb v LK (KMP) - aktualizované a nově vytvořené rozvojové plány některých poskytovatelů - působení krajských odborných koordinátorů ve všech 10 spádových územích ORP (do 10/2011) - Datové centrum a Katalog poskytovatelů sociálních služeb - Pravidelný monitoring a aktualizace SPRSS LK 	<ul style="list-style-type: none"> ● nedostatečné vazby a pravidla pro spolupráci obcí při jednání nad společnými tématy v rámci KP v jednotlivých regionech a spádových obcích LK ● věcná nekompatibilita některých výstupů dříve zpracovaných komunitních plánů ● chybějící systémová finanční podpora procesu komunitního plánování ze strany MPSV i Libereckého kraje ● chybějící podmínky pro systematickou a aktivní práci „komunitních plánovačů“ ve strukturách obcí ● nepochopení smyslu a důležitosti procesů KP ve vazbě na adresné rozdělování finančních prostředků ● neaktualizace dat v registru poskytovatelů a tím i v Datovém centru soc. služeb LK ● nejasný postoj MPSV k procesu střednědobého plánování v krajích, chybějící standardy a tím snížený význam využití výstupů SPRSS
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ● pokračování finanční podpory procesů komunitního plánování sociálních služeb z ESF EU (schvální projektu IP3) ● rostoucí povědomí veřejnosti o komunitním plánování v sociální oblasti ● průběžné mapování sociálních služeb, jejich potřeby, dostupnosti a efektivity na celém území kraje formou cílených analýz ● zefektivnění využívání vynaložených finančních prostředků na plánovací procesy v rámci projektů ● zvyšující se počet obcí I. typu zapojených do komunitního plánování ● zvyšující se praktický zájem samospráv obcí o komunitní plánování ● zvyšující se spolupráce obcí při jednání nad společnými tématy v rámci KP v jednotlivých regionech LK ● využití poznatků ze zmapování a dalších výstupů projektu IP2 pro udržení procesů KP v obcích LK ● vzájemná provázanost procesů i výstupů KP a SPRSS LK 	<ul style="list-style-type: none"> ● nejisté financování a chybějící víceleté financování sociálních služeb včetně jejich plánování ● klesající motivace a podpora procesů plánování ze strany zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb, a to zejména z kapacitních nebo finančních důvodů ● vyhoření a odchod vyškolených pracovníků z procesu a struktur KP ● nedostatečné naplnění jednotlivých skupin KKS (ÚŘS a PS) osobně angažovanými a kompetentními členy ● nesystémové legislativní změny ● nedostatečná politická podpora při změnách politického vedení obcí i kraje

Mapa č.1: Komunitní plánování v LK – návrhový stav r.2011

Mapa č.2: Komunitní plánování v LK – pro porovnáni stav z roku 2010

A.5 Analytické závěry

Na základě vyhodnocených dat a informací, zejména změn oproti stavu v roce 2008, kdy byly formulovány původní závěry, byla provedena aktualizace a doplnění výroků SWOT analýzy stavu sociálních služeb v Libereckém kraji.

A.5.1 SWOT analýza stavu sociálních služeb v LK (aktualizace □erven 2011)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ● rozsah současné sítě sociálních služeb v Libereckém kraji ● zavedené standardy kvality poskytovaných služeb ● zavedený systém kontroly kvality sociálních služeb na základě inspekci ● spolupráce zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb s cílem zajištění dostupnosti a efektivity sociálních služeb ● zájem poskytovatelů sociálních služeb o oblast vzdělávání ● zapojení některých poskytovatelů do čerpání prostředků z ESF v rámci individuálních projektů ● existence rozvojových plánů u poskytovatelů služeb zřizovaných krajem a u některých dalších poskytovatelů ● vytvoření a naplňování jednotné datové struktury pro sledování rozvoje sociálních služeb v prostředí Datového centra sociálních služeb v LK ● vytvoření elektronického i tištěného Katalogu sociálních služeb LK ● zavedení systému spolufinancování protidrogových služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ● chybějící analýzy potřebnosti a dostupnosti služeb pro konkrétně vymezené cílové skupiny či druhy služeb ● nerovnoměrná dostupnost některých druhů služeb v konkrétních regionech ● chybějící alternativy k ústavní péči ● nedostatečný systém péče o chronicky duševně nemocné ● nízká míra čerpání prostředků z fondů EU ze strany obcí (samospráv) na sociální služby ● nefungující meziresortní spolupráce zejména s resorty zdravotnictví a školství, nepropojenost systému zdravotnictví a soc. péče ● nesystémové jednoleté rozdělování finančních prostředků na sociální služby ze strany MPSV, často bez ohledu na výstupy z plánování ● nedostatek investičních prostředků na rozvoj služeb ● malé procento využití příspěvku na péči v sociálních službách ● rozdílná míra požadovaných úhrad za služby od jejich uživatelů
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ● prohlubování vzájemné spolupráce zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb v rámci komunitního plánování ● efektivnější využívání dotačních 	<ul style="list-style-type: none"> ● chybějící víceleté financování sociálních služeb a nejistý systém přerozdělování finančních prostředků a chybějící jasná pravidla pro financování ze strany státu, krajů, obcí

prostředků ze zdrojů státu, EU, obecních i krajských samospráv, nadací na financování sociálních služeb

- posilování meziresortní spolupráce
- posílení odborné úrovně poskytovatelů soc. služeb
- posilování povědomí uživatelů o informačních zdrojích o sociálních službách
- benchmarking a vzájemná výměna zkušeností poskytovatelů sociálních služeb
- účinná datová podpora a sledování efektivity služeb
- lepší přizpůsobení služeb potřebám uživatelů (rozvoj, dostupnost a zkvalitnění služby)
- zahájení procesu transformace a deinstitutionalizace některých rezidenčních sociálních služeb
- nastavení systémového přístupu v sociálně vyloučených lokalitách

- změny legislativy – dopady sociální reformy
- fluktuace kvalifikovaného personálu v sociálních službách (nedostatečné finanční ohodnocení)
- nedostatečný systém kontroly využívání příspěvku na péči
- růst provozních nákladů na poskytování sociálních služeb
- rostoucí počet sociálně vyloučených osob a lokalit (růst chudoby a nezaměstnanosti)
- zneužívání sociálních služeb neoprávněnými uživateli

A.5.2 Závěry a doporučení pro návrhovou část SPRSS LK

Hlavní analytické závěry, které vyplynuly z vyhodnocení nashromážděných dat a poznatků z celého území Libereckého kraje byly zpracovány do **SWOT analýzy stavu plánování sociálních služeb v LK** (kap. A.4.3) a do **SWOT analýzy stavu sociálních služeb v LK** (kap. A.5.1). Definované silné stránky, příležitosti a slabé stránky a ohrožení byly převzaty z části ze SPRSS LK z roku 2008 a byly aktualizovány podle stavu v pololetí roku 2011.

Výroky SWOT analýz byly po projednání ve strukturách KKS (krajské koordinační struktury) hlavním **podkladem pro formulaci dílčích cílů a opatření** v rámci aktualizované návrhové části SPRSS LK. Zároveň bylo využito poznatků z realizujících se aktivit v rámci individuálního projektu MPSV a v rámci chystající se sociální reformy po konzultaci na MPSV a také bylo přihlédnuto k právě aktualizované SRLK (Strategii rozvoje Libereckého kraje). Při formulaci zásadních závěrů bylo využito také výstupů ze schválených nebo rozpracovaných komunitních plánů měst a obcí Libereckého kraje.

V návrhové části SPRSS LK je třeba se zaměřit zejména na řešení následujících problémové okruhů:

- optimalizovat, zeštíhlit a stanovit parametry pro základní síť sociálních služeb,
- vymezit v rámci KKS prostor pro řešení společných problémů jednotlivých regionů,
- nastavit víceleté a vícezdrojové financování sociálních služeb,
- zakotvit komunitní plánování pevně do struktur obcí nejlépe přes konkrétní pracovní pozice,
- zajistit aktuálnost dat v Datovém centru a zajistit jejich průběžné propojení s registrem poskytovatelů sociálních služeb a dalšími celostátními databázemi,
- sledovat evropské a národní koncepce a směr MPSV v sociálních službách a propojit do cílů a opatření všech strategických dokumentů kraje i obcí,
- zajistit chybějící analýzy pro cílové skupiny i druhy služeb,
- podpořit čerpání finančních prostředků kraje i obcí z ESF EU,
- sledovat změny v legislativě (sociální reforma) a připravit se na změny v soc. systému
- posílit prestiž sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách a pracovníků v přímé péči,
- reagovat na růst osob ohrožených sociálním vyloučením, ohrožených chudobou a nezaměstnaností,
- řešit problematiku sociálně vyloučených lokalit a prevenci jejich vzniku,
- zamezit zneužívání sociálních služeb neoprávněnými uživateli.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST SPRSS LK

B.1 Metodika zpracování návrhové části

B.1.1 Aktualizace návrhové části SPRSS LK v roce 2010 a 2011

Návrhová část SPRSS LK 2009-2013 byla v první verzi zpracována v roce 2008. Jejím schválením byly potvrzeny zejména základní strategické cíle a směry rozvoje sociálních služeb. V druhé polovině roku 2009 byly doplněny tzv. karty rozvojových aktivit, tedy podrobnější popis a konkretizace opatření k naplnění stanovených cílů pro období do roku 2013. K navrženým kartám aktivit proběhla široká diskuse v území, všechny připomínky byly vypořádány a relevantní podněty také zpracovány do finální verze. Současně s tím byl projednán další postup aktualizace plánu jako součást krajského projektu IP2 - Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji, financovaného prostřednictvím OP LZZ.

Díky tomu, že v celé sociální oblasti a tím i v sociálních službách dochází k výrazným změnám, bylo rozhodnuto vedením pro resort sociálních věcí LK o nastavení podmínek a zahájení procesu pravidelné aktualizace plánu jako součásti a výstupu monitoringu jeho plnění. Činnosti byly zahájeny v prvním čtvrtletí roku 2010 a probíhaly v několika etapách (viz dále).

Celkově lze konstatovat, že procesy plánování v oblasti sociálních služeb v Libereckém kraji se po nelehkých začátcích staly významným prostředkem ke zlepšování stavu služeb pro potřebné cílové skupiny obyvatelstva a rovněž důležitým a velmi potřebným prostředím pro výměnu názorů, zkušeností a hledání společných řešení. Příznivě se projevuje několikaletý kontinuální přístup kraje v této oblasti, jeho součástí jsou mimo jiné i úspěšně realizované individuální projekty financované ze zdrojů ESF (v oblasti plánování to je projekt IP2 realizovaný v letech 2009-2011 a připravený projekt IP3 pro období 2011-2013).

Rekapitulace postupu monitoringu a aktualizace Návrhové části SPRSS LK v roce 2010

Etapa I.

Byla zpracována a projednána metodika monitoringu SPRSS LK včetně věcného a časového harmonogramu plnění.

Etapa II.

Byl zjištěn stav plnění rozvojových aktivit SPRSS LK, tj. byla provedena revize rozvojových aktivit prostřednictvím tzv. monitorovacích listů, proběhlo projednání s KP týmem, garanty aktivit a dalšími případnými partnery. Výsledky těchto činností byly přehledně zpracovány a projednány a na základě závěrů z projednání proběhla úprava karet aktivit a dalších částí SPRSS LK.

Etapa III.

Navazovala na projednané výstupy monitorovací etapy II. Navrhované úpravy byly posouzeny z dlouhodobého pohledu (přínos k naplnění strategických cílů) i z pohledu jejich realizovatelnosti a vazeb. Zejména byla věnována velká pozornost vzájemné provázanosti rozvojových aktivit, a to v rámci příslušného dílčího cíle i komplexně v systému všech

definovaných strategických cílů SPRSS LK. Změny a potřebné úpravy, které byly identifikovány pro jednotlivé aktivity, byly rovněž posouzeny z hlediska možností financování a zajištění reálné odpovědnosti garantů za jejich plnění.

V aktualizované Návrhové části SPRSS LK z roku 2010 došlo k těmto zásadním změnám:

- snížení počtu dílčích strategických cílů (ze 17 na 14),
- přečíslování (změna označení) dílčích cílů,
- změna názvu některých dílčích cílů,
- dílčí úpravy popisu některých dílčích cílů,
- snížení celkového počtu rozvojových aktivit (z 80 na 58),
- změny počtu aktivit příslušných k jednotlivým dílčím cílům,
- sloučení některých rozvojových aktivit,
- zrušení některých rozvojových aktivit,
- přečíslování (změna označení) rozvojových aktivit,
- změna názvu některých rozvojových aktivit,
- doplnění nové rozvojové aktivity (podnět ÚRS Turnovsko).

Byl vytvořen nový (upravený) přehled dílčích strategických cílů a rovněž přehled rozvojových aktivit, navržených k naplnění každého dílčího cíle.

Pro rozvojové aktivity byl zpracován upravený návrh časového plánu jejich realizace, do kterého byly zahrnuty relevantní podněty z monitorovacích listů. Byly aktualizovány všechny karty aktivit a v nich provedeny příslušné úpravy.

Aktualizovaná Návrhová část SPRSS LK byla projednána v Krajské koordinační struktuře pro plánování sociálních služeb a příslušných orgánech Libereckého kraje (září – říjen 2010).

Postup monitoringu a aktualizace Návrhové části SPRSS LK v roce 2011

Monitoring v roce 2011 byl proveden v souladu s odsouhlasenou metodikou a probíhal v následujících etapách:

Etapu B 1 – Zjištění stavu plnění

Během této etapy byly shromážděny všechny dostupné informace o plnění rozvojových aktivit, a to především prostřednictvím spolupráce s jejich guaranty a dalšími partnery. Ve vazbě na další aktivity a rozvojové záměry v oblasti sociálních služeb byly vytvořeny podklady pro posouzení stavu plnění.

Etapu B 2 – Posouzení stavu

Na základě podkladů získaných v Etapě B 1 proběhlo posouzení stavu plnění jednotlivých aktivit, a to s přihlédnutím k aktuálním ekonomickým a časovým podmínkám pro jejich realizaci. Rovněž bylo posouzeno naplňování cílů SPRSS LK.

Etapu B 3 – Návrh dalšího postupu

V této etapě proběhla aktualizace karet aktivit včetně jejich seznamu a časového plánu. Byly navrženy změny v Dílčích cílech a drobné úpravy v dalších kapitolách Návrhové části. Součástí této Etapy bude rovněž příprava podkladů pro zpracování Akčního plánu pro rok 2012.

V kapitole Dílčí cíle byla navržena pouze úprava názvu DC03, ostatní zůstává beze změn.

V rámci zjišťování plnění bylo prověřeno všech 58 rozvojových aktivit zařazených v SPRSS LK. Bylo zjištěno, že:

- 22 aktivit je plněno podle plánu,
- 30 aktivit je plněno částečně,
- 1 aktivita není plněna vůbec,
- 5 aktivit má plánováno zahájení plnění až od roku 2012.

Výsledkem projednání navrhovaných změn jsou následující závěry:

- 24 aktivit navrženo zůstat beze změn,
- 3 aktivity navrženy ke zrušení,
- 3 aktivity navrženy ke sloučení s jinou aktivitou,
- 22 aktivit navrženo k zásadnějším změnám,
- 1 aktivita navržena změna názvu,
- 5 aktivit bylo označeno za splněné a dále tak budou sledovány.

Po projednání všech výše uvedených zjištění, závěrů a doporučení byl proveden návrh aktualizace příslušných částí střednědobého plánu, který byl předložen k projednání a připomínkování do území přesně dle zásad KKS (krajské koordinační struktury pro plánování sociálních služeb v Libereckém kraji).

B.1.2 Metodika zpracování dílčích kapitol návrhové části

Návrhová část Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji pro období 2009-2013 (dále také jen SPRSS LK) vychází zejména z principů celostátní politiky v oblasti sociálních služeb, ze závěrů analytické části SPRSS LK, Akčního plánu 2011 a ze schválených komunitních plánů měst a obcí v Libereckém kraji.

Metodicky vychází návrh ze zkušeností se zpracováním obdobných rozvojových dokumentů, z principů komunitního plánování a rovněž z požadavku na kompatibilitu s dalšími krajskými strategickými dokumenty (zejména s Programem rozvoje Libereckého kraje 2007-2013). Základními rysy navržené metodiky jsou jednoznačně stanovené časové horizonty, přehledná vnitřní struktura, sledovatelnost plnění určených cílů a aktivit, jasné územní členění a komplexní pohled na řešení zásadních problémových okruhů pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů sociálních služeb.

Návrhová část SPRSS LK obsahuje tyto kapitoly:

Vize 2020

Strategické vize vyjadřují jak představy o budoucím stavu zajišťování přiměřené nabídky a účelném využívání sociálních služeb v Libereckém kraji, tak i představy o situaci v celé sociální oblasti v dlouhodobém výhledu (konkretizováno rokem 2020). Vize jsou naformulovány jako konstatování cílového stavu pro rok 2020 a obsahují zobecněné vize pro celou oblast sociálních služeb i vize pro jednotlivé cílové skupiny jejich uživatelů. Dlouhodobé vize zahrnují z územního hlediska celý Liberecký kraj. Cílový rok 2020 byl stanoven pro návrhové období dvou Střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb a to pro období 2009-2013 a 2014-2020. Vize byly zpracovány na základě souboru výroků, který byl předložen k projednání členům Krajské koordinační struktury a jako součást celého Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb budou předloženy ke schválení voleným orgánům kraje.

Hlavní strategické cíle

V přímé vazbě na dlouhodobé vize 2020 je navržen omezený počet obecněji formulovaných hlavních strategických cílů dosažitelných do roku 2013. Měly by vyjadřovat zásadní směry rozvoje sociálních služeb v podobě jednoduše formulovaných a všeobecně přijatelných programových „hesel“. Část hlavních strategických cílů je formulována pro celou sociální oblast, další pro konkrétní cílové skupiny uživatelů. Při formulaci hlavních strategických cílů byly důsledně sledovány a zachovány vazby na Program rozvoje Libereckého kraje, a to především na dílčí opatření B.3b a B.3c, která se týkají sociálních služeb. Návrh hlavních strategických cílů rovněž zohledňuje střednědobé cíle schválené v komunitních plánech měst, obcí a regionů. U každého hlavního strategického cíle je uveden jeho kód a název (popis). Seznam hlavních cílů vychází z návrhu připraveného zejména na základě projednaných analytických závěrů. Hlavní strategické cíle byly projednány v Krajské koordinační struktuře. Stejně jako vize 2020 budou hlavní strategické cíle jako součást celého Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb předloženy k projednání voleným orgánům kraje.

Dílčí cíle pro období 2009 - 2013

Jsou podrobnějším a konkrétnějším rozpracováním hlavních strategických cílů do většího počtu dílčích cílů, s jasně určeným vztahem ke konkrétnímu hlavnímu cíli. U některých dílčích cílů je uvedena vazba na více hlavních cílů, což není v rozporu s metodickými

pravidly. Dílčí cíle jsou stanoveny pro příslušné cílové skupiny uživatelů, přičemž pro některé z nich může být definován i větší počet dílčích cílů, stejně jako některé dílčí cíle zahrnují více cílových skupin uživatelů. Některé dílčí cíle jsou územně definovány pro celé území kraje, jiné jsou lokálně přesněji vymezené. Tam, kde je to možné, je u dílčího cíle vyjádřena vazba na jednotlivé druhy sociální služeb včetně označení konkrétního paragrafu. Dílčí cíle jsou zpracovány s přímou vazbou na aktivity Programu rozvoje Libereckého kraje, a to na aktivity dílčích opatření B.3b a B.3c, která se týkají sociálních služeb. V dílčích cílech jsou rovněž zohledněny cíle a opatření schválené v komunitních plánech měst, obcí a regionů. Formulace dílčích cílů byla provedena s ohledem na nutnou hodnotitelnost (měřitelnost) jejich naplňování, tzn. stanovení cílových hodnot příslušných **hlavních ukazatelů rozvoje** dle doporučené datové struktury a případně dalších doplňkových ukazatelů. Cílové hodnoty nebylo možné stanovit u všech dílčích cílů – zejména z důvodů chybějících vstupů (dosud nenaplněná datová struktura, chybějící komunitní plány, nezjištěná potřebnost služeb, ...). Jejich doplnění bude předmětem další fáze doplnění návrhové části SPRSS LK.

Hlavní ukazatele rozvoje vyjadřují a popisují zásadní parametry stavu a rozvoje sociálních služeb a jsou nejdůležitější datovou vazbou mezi plánováním v úrovni měst a obcí (ORP) a v úrovni kraje. Jsou základním nástrojem sledování (monitoringu) plnění plánů ve všech územních úrovních i věcných oblastech. Předpokládáme, že v následujícím období může dojít ke změnám definic hlavních ukazatelů rozvoje v souvislosti s dalším vývojem legislativy v oblasti sociálních služeb nebo s dalším postupem střednědobého plánování.

Všechny dílčí cíle by měly být termínově vymezeny buď pro celé návrhové období, nebo pro příslušné roky. Přípravou dílčích cílů byl pověřen tým odborníků z oblasti sociálních služeb, jejichž fundovanost je zárukou správné definice dílčích cílů a odpovídajících cílových hodnot.

Rozvojové aktivity pro období 2009-2013

Aktivity jsou rozpracovány v přímé vazbě na jednotlivé dílčí cíle. Jedná se o soubor konkrétních realizačních kroků a opatření vedoucích k naplnění stanovených dílčích cílů v daném časovém horizontu. Návrh rozvojových aktivit zohledňuje konkrétní opatření definovaná v komunitních plánech měst, obcí a regionů. Podněty pro definování aktivit (požadavky z jednotlivých území kraje i cílových skupin) byly shromažďovány již při projednávání předchozích kapitol SPRSS LK.

Součástí dokumentu je přehled rozvojových aktivit (strukturovaný v návaznosti na příslušné dílčí strategické cíle). **Jejich podrobnější popis v podobě tzv. karet aktivit je přílohou dokumentu.**

B.2 Vize 2020 – představa o stavu sociálních služeb v Libereckém kraji v dlouhodobém výhledu (v roce 2020)

Následující vize, tedy představa budoucího stavu sociálních služeb v kraji v roce 2020, byla formulována týmem odborníků zejména na základě závěrů analytické části SPRSS LK, zpracovaných komunitních plánů obcí a dalších rozvojových dokumentů. Do této předkládané verze byly rovněž zapracovány připomínky z dosavadního projednávání prvního návrhu Vize 2020. Výsledný návrh obsahuje zásadní rozvojové teze, seřazené do šesti významově podobných odstavců.

Liberecký kraj má dostupnou a optimální síť služeb poskytující kvalitní a efektivní sociální péči rovnoměrně rozloženou po celém území kraje ve všech druzích služeb. Je nastaven funkční systém kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb. Veřejnost je o těchto službách informována dostatečně a vhodným způsobem.

Jsou zajištěny rovné příležitosti pro všechny poskytovatele sociálních služeb, je změněna struktura zřizovatelů, zejména je navýšen podíl služeb zřizovaných neziskovým sektorem.

Je nastaven stabilní systém hodnocení všech poskytovatelů sociálních služeb, kteří žádají o finanční prostředky na provoz služby. Je zvýšen podíl úhrad od uživatelů pobírajících příspěvek na péči. Je nastaven optimální systém financování a zahájen proces jeho decentralizace směrem k obcím.

Je maximálně podporována deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb směrem k poskytování sociální péče v přirozeném prostředí uživatelů a jsou posíleny funkce rodiny. Počet lůžek v zařízeních sociální péče odpovídá zjištěným potřebám. Je rozšířena nabídka sociálních služeb poskytovaných jako alternativa k pobytovým službám.

V důsledku fungující meziresortní spolupráce složek zainteresovaných v oblastech souvisejících se sociálními službami je dosaženo sociální integrace v komunitách.

Jsou zpracovány komunitní plány všech obcí Libereckého kraje, krajský střednědobý plán rozvoje sociálních služeb i rozvojové plány všech registrovaných služeb. Jednotlivé složky tohoto plánovacího systému jsou vzájemně provázány a průběžně monitorovány.

B.3 Strategické cíle pro období 2009-2013

Tato kapitola obsahuje definované strategické cíle v rozvoji sociálních služeb v Libereckém kraji pro období 2009-2013.

V kap. B.3.1 jsou uvedeny Hlavní strategické cíle (HC) koncipované jako zásadní rozvojová „hesla“ pro celou oblast sociálních služeb v následující období.

Do konkrétnější a měřitelné podoby jsou Hlavní cíle rozpracovány ve formě Dílčích cílů v kap. B.3.2. V té je uveden nejprve přehled Dílčích cílů (DC) a jejich vazby k Hlavním cílům a následně také jejich podrobný popis a základní charakteristiky.

Zásadními podklady a vstupy pro návrh a stanovení strategických cílů byly již zpracované rozvojové dokumenty sociálních služeb ve všech úrovních. Přesto bylo u některých Dílčích cílů velmi obtížné (nebo nemožné) stanovit indikátory jejich sledování a jejich cílové hodnoty. Strategické cíle prošly širokým projednáním a byly schváleny jako součást prvního základního dokumentu SPRSS LK v říjnu 2008 zastupitelstvem LK. Při aktualizaci v roce 2010 byly provedeny změny v počtu a zaměření dílčích strategických cílů (úpravy jsou popsány a přehledně uvedeny v kap. B.3.2). Těmito změnami došlo k upřesnění a zvýšení reálnosti vytčených cílů do roku 2013, rozhodně však nebyly narušeny základní schválené strategické směry rozvoje. Vzhledem k probíhajícím změnám v celé sociální oblasti je potřebné i v dalším období sledovat naplňování strategických cílů a případně navrhnout jejich úpravy nebo doplnění.

B.3.1 Hlavní strategické cíle 2009-2013

HC1 Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC2 Rozvoj a podstatné zvýšení podílu služeb sociální péče poskytovaných v přirozeném prostředí uživatele, využívání terénních a ambulantních služeb větším počtem uživatelů a podstatné snížení počtu uživatelů pobytových služeb

HC3 Optimalizace stávající sítě služeb sociální prevence a zajištění jejich dostupnosti, kvality a efektivity

HC4 Fungující proces plánování sociálních služeb – pravidelný monitoring a aktualizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a zpracování rozvojových dokumentů v obcích metodou komunitního plánování

HC5 Zavedení systému hodnocení kvality sociálních služeb, jejich standardizace a realizace rozvojových plánů jednotlivých služeb

HC6 Systematické a transparentní financování sociálních služeb vycházející z rozvojových plánů sociálních služeb a dalších strategických dokumentů projednaných v rámci krajské koordinační struktury

HC7 Zvýšení odborných znalostí a dovedností zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb a informovanosti uživatelů všech cílových skupin

HC8 Změna zřizovatelských struktur směrem ke zvýšení podílu neziskového sektoru a obcí a snížení počtu poskytovatelů sociálních služeb zřizovaných krajem

HC9 Zajištění meziresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny osob

B.3.2 Dílčí strategické cíle

Dílčí strategické cíle byly formulovány jako konkretizace Hlavních cílů SPRSS LK pro období do roku 2013. Zahrnují všechny skupiny sociálních služeb, všechny cílové skupiny uživatelů i další oblasti aktivit důležitých pro rozvoj, jako jsou plánování, financování, informovanost, apod. Pořadí dílčích cílů nevyjadřuje jejich prioritu.

Dílčí cíle SPRSS LK byly poprvé formulovány a schváleny v roce 2008. V rámci monitoringu plnění SPRSS LK v průběhu roku 2010 došlo k přehodnocení přístupu k některým oblastem, které jsou součástí plánu. Byly přitom zohledněny také podněty a připomínky, vyplývající ze zpracovaných (příp. aktualizovaných) komunitních plánů z celého území kraje. Výsledkem tohoto přehodnocení jsou dílčí úpravy ve struktuře dílčích cílů a také ve formulaci názvu i obsahu některých cílů. V roce 2011 již nedošlo při monitoringu k dalším zásadnějším změnám, pouze u DC03 byla provedena změna názvu.

Obsahem DC01 - DC08 je podpora jednotlivých cílových skupin uživatelů, provoz a rozvoj konkrétních sociálních služeb. DC09 – DC14 jsou koncipovány jako podpůrné, se zaměřením na vzdělávání a plánování a další související oblasti. Tyto DC nemíří ke konkrétním sociálním službám nebo cílovým skupinám, většinou se nepřímo týkají podpory všech skupin a služeb.

Následující tabulka obsahuje výčet dílčích strategických cílů včetně vazby na hlavní strategické cíle.

Tabulka č.18 – Přehled dílčích strategických cílů s vazbou na hlavní cíle

Kód dílčího cíle	Popis dílčího cíle	Vazba na hlavní strategické cíle
DC01	Zvyšování podpory sociální integrace osob se zdravotním postižením	HC1 HC2
DC02	Zvyšování sociální integrace osob z vyloučených romských lokalit a zabránění vzniku nových lokalit	HC1 HC9
DC03	Zajištění služeb souvisejících s užíváním návykových látek a patologickým hráčstvím	HC1 HC3 HC9
DC04	Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů	HC2
DC05	Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením	HC2
DC06	Zlepšení využitelnosti služeb sociálního poradenství	HC1 HC3
DC07	Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro rodiny s dětmi	HC3 HC9
DC08	Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro osoby bez přístřeší a osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	HC1 HC3 HC9

DC09	Funkční systém střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a jeho monitoring	HC4
DC10	Podpora a koordinace komunitního plánování měst a obcí	HC4
DC11	Zvýšení kvality poskytování sociálních služeb prostřednictvím hodnocení kvality a monitoring realizace rozvojových plánů sociálních služeb	HC4 HC5
DC12	Zavedení systému transparentního financování sociálních služeb	HC6
DC13	Zavedený systém vzdělávání	HC7
DC14	Zvýšení informovanosti o sociálních službách	HC7 HC9

DC01

Zvyšování podpory sociální integrace osob se zdravotním postižením

Vazba na hlavní strategické cíle:

HC1 - Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC2 - Rozvoj a podstatné zvýšení podílu služeb sociální péče poskytovaných v přirozeném prostředí uživatele, využívání terénních a ambulantních služeb větším počtem uživatelů a podstatné snížení počtu uživatelů pobytových služeb

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

B.3b.9 - Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb

Dotčené cílové skupiny: osoby se zdravotním postižením

Termíny plnění: 2013

Počet rozvojových aktivit: 7 (původně 8)

DC02

Zvyšování sociální integrace osob z vyloučených romských lokalit a zabránění vzniku nových lokalit

Vazba na hlavní strategické cíle:

HC1 - Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC9 – Zajištění meziresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny uživatelů

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

B.3c.1 - Podpora dialogu veřejné správy a majoritní společnosti s představiteli národnostních menšin

B.3c.2 - Podpora rozvoje sociální práce a sociálního poradenství, posílení terénní práce a podpora zdravotně preventivních programů zaměřených na zdravý způsob života menšin a

imigrantů

B.3c.5 - Posilování odborných znalostí a dovedností zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb formou jejich vzdělávání

B.3c.6 - Podpora aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování ohrožených osob

B.3c.7 - Spolupráce subjektů podílejících se na aktivitách v jednotlivých oblastech prevence projevů rasového násilí a začleňování příslušníků národnostních menšin do většinové populace

B.3c.8 - Zajištění systémové podpory pro vykonávání vybraných činností vedoucích k řešení integrace sociálně vyloučených osob

Dotčené cílové skupiny: národnostní a etnické menšiny

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 2

DC03

Zajištění služeb souvisejících s užíváním návykových látek a patologickým hráčstvím

Vazba na hlavní strategické cíle:

HC1 - Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC3 - Optimalizace stávající sítě služeb sociální prevence a zajištění jejich dostupnosti, kvality a efektivity

HC9 – Zajištění meziresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny uživatelů

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.13 - Podpora prevence a léčby závislého chování

Dotčené cílové skupiny: osoby ohrožené a závislé na návykových látkách

Termíny plnění: 2009 - 2013

Počet rozvojových aktivit: 5 (původně 8)

DC04

Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů

Vazba na hlavní strategické cíle:

HC2 - Rozvoj a podstatné zvýšení podílu služeb sociální péče poskytovaných v přirozeném prostředí uživatele, využívání terénních a ambulantních služeb větším počtem uživatelů a podstatné snížení počtu uživatelů pobytových služeb

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

B.3b.9 - Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb

B.3b.12 - Rozvoj a podpora služeb sociální péče poskytované v přirozeném prostředí uživatele

Dotčené cílové skupiny: senioři

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 3

DC05**Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC2 - Rozvoj a podstatné zvýšení podílu služeb sociální péče poskytovaných v přirozeném prostředí uživatele, využívání terénních a ambulantních služeb větším počtem uživatelů a podstatné snížení počtu uživatelů pobytových služeb

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

B.3b.9 - Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb

B.3b.12 - Rozvoj a podpora služeb sociální péče poskytované v přirozeném prostředí uživatele

Dotčené cílové skupiny: osoby se zdravotním postižením

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 7

DC06**Zlepšení využitelnosti služeb sociálního poradenství****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC1 - Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC3 - Optimalizace stávající sítě služeb sociální prevence a zajištění jejich dostupnosti, kvality a efektivity.

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

B.3b.13 - Podpora prevence a léčby závislého chování

B.3c.2 - Podpora rozvoje sociální práce a sociálního poradenství, posílení terénní práce a podpora zdravotně preventivních programů zaměřených na zdravý způsob života menšin a imigrantů

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 2

DC07**Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro rodiny s dětmi****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC3 - Optimalizace stávající sítě služeb sociální prevence a zajištění jejich dostupnosti, kvality a efektivity

HC9 – Zajištění meziresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny uživatelů

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

Dotčené cílové skupiny: osoby ohrožené sociálním vyloučením

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 3

DC08**Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro osoby bez přístřeší a osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC1 - Dosažení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením

HC3 - Optimalizace stávající sítě služeb sociální prevence a zajištění jejich dostupnosti, kvality a efektivity

HC9 – Zajištění meziresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny uživatelů

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.8 - Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)

Dotčené cílové skupiny: osoby ohrožené sociálním vyloučením

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 2 (původně 3)

DC09**Funkční systém střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a jeho monitoring****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC4 - Fungující proces plánování sociálních služeb – pravidelný monitoring a aktualizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a zpracování rozvojových dokumentů v obcích metodou komunitního plánování

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.1 - Zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Počet rozvojových aktivit: 2 (původně 3)

DC10**Podpora a koordinace komunitního plánování měst a obcí****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC4 - Fungující proces plánování sociálních služeb – pravidelný monitoring a aktualizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a zpracování rozvojových dokumentů v obcích metodou komunitního plánování

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.2 - Zavedení komunitního plánování sociálních služeb Libereckého kraje, podpora a propagace metody komunitního plánování u obcí s rozšířenou působností a přirozených mikroregionů pro poskytování sociálních služeb, vytvoření krajské koordinační struktury komunitního plánování, zmapování neziskového sektoru v oblasti sociálních služeb, včetně jeho podpory

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: ročně

Počet rozvojových aktivit: 3

DC11**Zvýšení kvality poskytování sociálních služeb prostřednictvím hodnocení kvality a monitoring realizace rozvojových plánů sociálních služeb****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC4 - Fungující proces plánování sociálních služeb – pravidelný monitoring a aktualizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a zpracování rozvojových dokumentů v obcích metodou komunitního plánování

HC5 - Zavedení systému hodnocení kvality sociálních služeb, jejich standardizace a realizace rozvojových plánů jednotlivých služeb

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.3 - Zavedení systému hodnocení kvality sociálních služeb - monitorování úrovně kvality, jednodenní a vícedenní hodnocení kvality, sebehodnocení

B.3b.4 - Zavedení procesu standardizace – aktualizace standardů dle typu služby, zavádění standardů do jednotlivých zařízení zřizovaných Libereckým krajem, podpora ostatních poskytovatelů

B.3b.5 - Zavedení systematické podpory zavádění kvality v jednotlivých zařízeních – realizace rozvojových plánů jednotlivých služeb

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: ročně (2009-2013)

Počet rozvojových aktivit: 3

DC12**Zavedení systému transparentního financování sociálních služeb****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC6 - Systematické a transparentní financování sociálních služeb vycházející z rozvojových plánů sociálních služeb a dalších strategických dokumentů projednaných v rámci krajské koordinační struktury

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.7 - Zavedení systému financování vycházejícího z komunitního plánování, financování na základě rozvojových plánů služeb, sledování efektivity poskytovaných služeb, podpora sociálních služeb vycházejících z potřeb regionu a splňující potřebnou kvalitu

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: 2011, 2013

Počet rozvojových aktivit: 5

DC13**Zavedený systém vzdělávání****Vazba na hlavní strategické cíle:**

HC7 - Zvýšení odborných znalostí a dovedností zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb a informovanosti uživatelů všech cílových skupin

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.6 - Zavedení ucelené metodiky a systému vzdělávání za účelem zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb – metodické skupiny ředitelů dle typu služby, zajištění supervize, vzdělávací kurz pro řídicí pracovníky zařízení sociálních služeb v rámci celoživotního vzdělávání

B.3c.5 - Posilování odborných znalostí a dovedností zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb formou jejich vzdělávání

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: 2010, 2013

Počet rozvojových aktivit: 4 (splněné)

DC14

Zvýšení informovanosti o sociálních službách

Vazba na hlavní strategické cíle:

HC7 - Zvýšení odborných znalostí a dovedností zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb a informovanosti uživatelů všech cílových skupin

HC9 – Zajištění mezíresortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejichž činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny uživatelů

Vazba na Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013:

B.3b.10 - Medializace sociálního tématu – propagační materiály, prezentace v médiích

Dotčené cílové skupiny: všechny cílové skupiny

Termíny plnění: do 2013

Počet rozvojových aktivit: 4 (z toho 1 splněná)

B.4 Rozvojové aktivity pro období 2009-2013

B.4.1 Přehled rozvojových aktivit

Obsahem této kapitoly Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji je soubor konkrétních realizačních kroků a opatření vedoucích k naplnění stanovených dílčích cílů uvedených v kapitole B.3.2. V průběhu let 2008 – 2010 se vyvíjel přístup k návrhu a rozpracování rozvojových aktivit. V roce 2009 byl tento přístup ovlivněn zejména závěry vzešlými z projednávání v území (doplnění, vyřazení aktivit, úprava jejich názvů) a v tomto období došlo k rozpracování aktivit do podoby tzv. „karet aktivit“.

V rámci Aktualizace 2010 byly provedeny změny v seznamu rozvojových aktivit i v jejich popisu, a to na základě posouzení dosavadního plnění plánu, změněných podmínek v oblasti sociálních služeb a rovněž s využitím nových podnětů z území.

V rámci monitoringu 2011 byly prověřeny všechny rozvojové aktivity zařazené do SPRSS LK. Výstupy procesu monitoringu byly projednány a na základě projednání byly provedeny změny popsané již v kapitole B.1.1. Výsledkem je následující seznam rozvojových aktivit.

Seznam rozvojových aktivit

K dílčímu cíli DC01

Zvyšování podpory sociální integrace osob se zdravotním postižením

A01-01 Zmapování počtu oprávněných uživatelů sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením

A01-02 Podpora přechodu uživatelů z rezidenčních služeb do alternativních forem bydlení

~~**A01-03** Vytvoření nových odpovídajících ubytovacích kapacit pro osoby se zdravotním postižením (chráněné bydlení individuální a skupinové)~~ **(aktivita byla začleněna do A01-02)**

A01-04 Podpora asistenčních služeb a podporovaného zaměstnávání

A01-05 Podpora sociálně aktivizačních, průvodcovských a předčitatelských služeb

A01-06 Podpora služeb pro chronicky duševně nemocné

A01-07 Podpora a rozvoj odlehčovacích služeb

A01-08 Vytvoření zařízení pro osoby se zdravotním postižením – centrum denních služeb Turnov

K dílčímu cíli DC02

Zvyšování sociální integrace osob z vyloučených romských lokalit a zabránění vzniku nových lokalit

A02-01 Podpora terénní práce v ohrožených lokalitách a ve vyloučených romských lokalitách

A02-02 Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež

K dílčímu cíli DC03***Zajištění služeb souvisejících s užíváním návykových látek a patologickým hráčstvím***

~~A03-01 Zlepšení dostupnosti a kvality sítě služeb následné péče pro uživatele legálních i nelegálních návykových látek na Českolipsku a Liberecku (aktivita byla začleněna do A03-02)~~

A03-02 Dostupnost kvalitní sítě služeb terénních programů a služeb následné péče pro uživatele legálních a nelegálních návykových látek

A03-03 Podpora vzniku lůžek pro děti a mládež do 18let pro léčbu závislosti v podobě terapeutické komunity nebo dostatečné kapacity střediska výchovné péče

~~A03-04 Koordinace sítě protidrogových služeb (aktivita navržena ke zrušení)~~

~~A03-05 Zkvalitnění koordinace protidrogové prevence a meziresortní spolupráce se školstvím, zdravotnictvím a represivními složkami (aktivita navržena ke zrušení)~~

A03-06 Analýza stavu patologického hráčství a návrh řešení (v rámci zákona o soc. službách)

A03-07 Aktivní zapojení obcí v rámci protidrogové politiky

A03-08 Podpora sociálních služeb zaměřených na uživatele drog v konfliktu se zákonem, ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody

K dílčímu cíli DC04***Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů***

A04-01 Analýza skutečné potřeby služeb pro cílovou skupinu seniorů v území

A04-02 Podpora terénních pečovatelských služeb, služeb osobní asistence a odlehčovacích služeb

A04-03 Koncepční řešení všech lůžkových služeb pro seniory

K dílčímu cíli DC05***Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením***

A05-01 Transformace – Domov pro osoby se zdravotním postižením Mařenice

A05-02 Transformace - Sluneční dvůr Jestřebí

A05-03 Transformace - Domov a centrum Jablonecké Paseky

A05-04 Transformace – Domov Raspenava

A05-05 Transformace - Domov a centrum aktivity Hodkovice nad Mohelkou

A05-06 Transformace - APOSS Liberec

A05-07 Transformace - Jedličkův ústav Liberec

K dílčímu cíli DC06

Zlepšení využitelnosti služeb sociálního poradenství

A06-01 Podrobná analýza stávajících služeb sociálního poradenství, jejich potřebnosti a dostupnosti

A06-02 Rozšiřování a zkvalitňování služeb sociálního poradenství na základě vyhodnocených analýz a zlepšení dostupnosti ve vybraných oblastech Libereckého kraje

K dílčímu cíli DC07

Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro rodiny s dětmi

A07-01 Podpora vzniku a rozvoje ambulantních i terénních sociálních služeb zaměřených na posilování funkcí rodin s dětmi a na péči o děti a mládež ve věku 6 až 26 let jako prevence sociálního vyloučení

A07-02 Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a popř. i pobytových sociálních služeb zaměřených na sanaci rodiny jako prevence umístění dětí do ústavní péče

A07-03 Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a případně i pobytových sociálních služeb zaměřených na zabránění vzniku sociálního vyloučení u osob opouštějících ústavní a ochrannou výchovu z důvodu dosažení zletilosti (ve věku 18-26 let) a za účelem zajištění jejich integrace do komunity

K dílčímu cíli DC08

Podpora dostupnosti služeb sociální prevence pro osoby bez přístřeší a osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy

A08-01 Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na prevenci ztráty bydlení u osob ohrožených bezdomovectvím

A08-02 Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na vyhledávání osob žijících v naprostém sociálním vyloučení a zajištění dostupnosti (jejich napojení na záchrannou sociální síť)

~~**A08-03** Posílení meziresortní spolupráce při řešení postpenitenciární¹ péče (aktivita byla začleněna do A08-02)~~

K dílčímu cíli DC09

Funkční systém střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a jeho monitoring

~~**A09-01** Zpracování ročních akčních plánů rozvoje sociálních služeb (vycházejících ze SPRSS~~

¹ Následná a systematická převážně sociálně pedagogická péče pro osoby propuštěné z výkonu trestu nebo vykonávající alternativní tresty.

~~LK 2009—2013~~) (aktivita navržena ke zrušení)

A09-02 Příprava a zpracování nového SPRSS LK pro návrhové období 2014 - 2017

A09-03 Datové centrum sociálních služeb LK

K dílčímu cíli DC10

Podpora a koordinace komunitního plánování měst a obcí

A10-01 Koordinace a politická podpora procesů komunitního plánování měst a obcí, včetně provázanosti se SPRSS LK

A10-02 Finanční podpora vzniku a aktualizace komunitních plánů měst a obcí

A10-03 Odborná a metodická podpora procesů komunitního plánování ve městech a obcích

K dílčímu cíli DC11

Zvýšení kvality poskytování sociálních služeb prostřednictvím hodnocení kvality a monitoring realizace rozvojových plánů sociálních služeb

A11-01 Zpracování a aktualizace rozvojových plánů sociálních služeb

A11-02 Vyhodnocování souladu rozvojových plánů služeb s komunitními plány obcí

A11-03 Plánování procesu a využití výstupů inspekcí kvality poskytování sociálních služeb

K dílčímu cíli DC12

Zavedení systému transparentního financování sociálních služeb

A12-01 Podrobná analýza využití finančních zdrojů pro sociální služby

A12-02 Větší míra zapojení obcí do financování služeb sociální prevence na území Libereckého kraje

A12-03 Dosažení vyšší prestiže pro pracovníky v sociálních službách (~~při splnění podmínek, vyšší finanční ohodnocení~~)

A12-04 Podpora víceletého systému financování sociálních služeb a optimalizace zřizovatelských funkcí

A12-05 Transparentní systém informací o financování všech služeb na území kraje (v rámci Datového centra)

K dílčímu cíli DC13

Zavedený systém vzdělávání

A13-01 Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb

A13-02 Vzdělávání zadavatelů sociálních služeb

A13-03 Vzdělávání pracovníků ve službách sociální prevence a poradenství

A13-04 Vzdělávání pracovníků ve službách sociální péče

K dílčímu cíli DC14

Zvýšení informovanosti o sociálních službách

A14-01 Podpora obecné medializace problematiky sociálních služeb, katalog sociálních služeb a souvisejících služeb

A14-02 Informovanost o sociálních službách pro uživatele, širokou laickou i odbornou veřejnost (www, cílené kampaně a informační akce, semináře, telefonické informace,...)

A14-03 Systém vzájemné výměny informací všech aktérů sociálních služeb (samospráva ve všech úrovních, orgány státní správy, poskytovatelé, neziskový sektor,...)

A14-04 Zpracování GIS map (územní pokrytí sociálních služeb)

B.4.2 Časový plán realizace rozvojových aktivit 2009-2013

Následující tabulka č.19 přináší přehled aktivit, jejich garantů a časový plán jejich realizace.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb - Liberecký kraj							
2009 – 2013							
AKTUALIZACE 2011							
UPRAVENÝ NÁVRH ČASOVÉHO PLÁNU REALIZACE AKTIVIT							
SRPEN 2011							
díleč cíl	číslo aktivity	název rozvojové aktivity	garant rozvojové aktivity	upravený návrh časového plánu			
				2010	2011	2012	2013
DC01	A01-01	Zmapování počtu oprávněných uživatelů sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením	OSV				
	A01-02	Podpora přechodu uživatelů z rezidenčních služeb do alternativních forem bydlení	LK				
	A01-04	Podpora asistenčních služeb a podporovaného zaměstnávání	LK				
	A01-05	Podpora sociálně aktivizačních, průvodcovských a předčitatelských služeb	LK + obce				
	A01-06	Podpora služeb pro chronicky duševně nemocné	LK				
	A01-07	Podpora a rozvoj odlehčovacích služeb	LK				
	A01-08	Vytvoření zařízení pro osoby se zdravotním postižením - centrum denních služeb Turnov	Město Turnov + LK				
DC02	A02-01	Podpora terénní práce v ohrožených lokalitách a ve vyloučených romských lokalitách	samosprávy obcí				
	A02-02	Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež	samosprávy obcí				
DC03	A03-02	Dostupnost kvalitní sítě služeb terénních programů a udržení sítě služeb následné péče pro uživatele legálních a nelegálních návykových látek	LK				
	A03-03	Podpora vzniku lůžek pro děti a mládež do 18let pro léčbu závislosti v podobě terapeutické komunity nebo zajištění dostatečné kapacity střediska výchovné péče	LK + obce				
	A03-06	Analýza stavu patologického hráčství a návrh řešení (v rámci zákona o soc. službách)	LK + obce (ORP)				
	A03-07	Aktivní zapojení obcí v rámci protidrogové politiky	LK + obce				
	A03-08	Podpora sociálních služeb zaměřených na uživatele drog v konfliktu se zákonem ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody	LK				
DC04	A04-01	Analýza skutečné potřeby služeb pro cílovou skupinu seniorů	LK				
	A04-02	Podpora terénních pečovatelských služeb, služeb osobní asistence a odlehčovacích služeb	LK				
	A04-03	Koncepční řešení všech lůžkových služeb pro seniory	LK				
DC05	A05-01	Transformace – Domov pro osoby se zdravotním postižením Mařenice	LK				
	A05-02	Transformace - Sluneční dvůr Jestřebí	LK				
	A05-03	Transformace - Domov a centrum Jablonecké Paseky	LK				
	A05-04	Transformace - Domov Raspenava	LK				
	A05-05	Transformace - Domov a centrum aktivity Hodkovice n.M.	LK				
	A05-06	Transformace - APOSS Liberec	LK				
	A05-07	Transformace - Jedličkův ústav Liberec	LK				
DC06	A06-01	Podrobná analýza služeb sociálního poradenství, jejich potřeby a dostupnosti	LK				
	A06-02	Rozšiřování a zkvalitňování služeb sociálního poradenství na základě vyhodnocení analýz a zlepšení dostupnosti ve vybraných oblastech LK	LK				
DC07	A07-01	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních i terénních sociálních služeb zaměřených na posilování funkcí rodin s dětmi a na péči o děti a mládež ve věku 6 až 26 let jako prevence sociálního vyloučení	LK - OSV				
	A07-02	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a popř. i pobytových sociálních služeb zaměřených na sanaci rodiny jako prevence umístění dětí do ústavní péče	LK - OSV				
	A07-03	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a případně i pobytových sociálních služeb zaměřených na zabránění vzniku sociálního vyloučení u osob opouštějících ústavní a ochrannou výchovu z důvodu dosažení zletilosti (ve věku 18-26 let) a za účelem zajištění jejich integrace do komunity	LK - OSV				

B.4.3 Podrobný popis rozvojových aktivit – „Karty aktivit“

Karty rozvojových aktivit byly upraveny na základě provedeného monitoringu plnění a vyhodnocení dalších vstupů a podkladů. Při úpravách došlo k následujícím zásadnějším změnám:

- Celkový počet rozvojových aktivit se z původních 58 snížil na 52 aktivit,
- zrušení tří aktivit, konkrétně se jedná o následující:
  - A03-04 Koordinace sítě protidrogových služeb
  - A03-05 Zkvalitnění koordinace protidrogové prevence a mezirezortní spolupráce se školstvím, zdravotnictvím a represivními složkami
  - A09-01 Zpracování ročních akčních plánů rozvoje sociálních služeb (vycházejících ze SPRSS LK 2009 – 2013)
- sloučení aktivit, konkrétně se jedná o následující:
  - A01-03 Vytvoření nových odpovídajících ubytovacích kapacit pro osoby se zdravotním postižením (chráněné bydlení individuální a skupinové) – **začleněno** do A01-02 Podpora přechodu uživatelů z rezidenčních služeb do alternativních forem bydlení
  - A03-01 Zvýšení dostupnosti kvalitní sítě služeb následné péče pro uživatele legálních i nelegálních návykových látek na Českolipsku a Liberecku – **začleněno** do A03-02 Dostupnost kvalitní sítě služeb terénních programů pro uživatele legálních a nelegálních návykových látek s cílem minimalizace rizik
  - A08-03 posílení meziresortní spolupráce při řešení postpenitenciární péče – **začleněno** do A08-02 Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na vyhledávání osob žijících v naprostém sociálním vyloučení a zajištění dostupnosti (jejich napojení na záchrannou sociální síť)

Výše uvedené změny byly promítnuty do těch částí karet, kde to bylo opodstatněné. Především byly provedeny změny v komentářích aktivit, případně ve finančních nákladech nebo v době realizace aktivit.

Změny termínů realizace rozvojových aktivit jsou zohledněny v Časovém plánu realizace v kapitole B.4.2.

Přehled změn v kartách aktivit, navržených v rámci aktualizace 2011 je uveden v následující tabulce č.20.

Tabulka č.20 - PŘEHLED NAVRHOVANÝCH ZMĚN ROZVOJOVÝCH AKTIVIT (monitoring 2011)

dílčí cíl	označení	název rozvojové aktivity (dle verze SPRSS LK z října 2010)	návrh změn
DC01	A01-01	Zmapování počtu oprávněných uživatelů sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením	ÚPRAVY
	A01-02	Podpora přechodu uživatelů z rezidenčních služeb do alternativních forem bydlení	ÚPRAVY
	A01-03	Vytvoření nových odpovídajících ubytovacích kapacit pro osoby se zdravotním postižením (chráněné bydlení ind. a skupinové)	ZAČLENIT DO A01-02
	A01-04	Podpora asistenčních služeb a služeb individuálního chráněného bydlení a podporovaného zaměstnávání	ÚPRAVA NÁZVU
	A01-05	Podpora sociálně aktivizačních, průvodcovských a předčitatelských služeb	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A01-06	Podpora služeb pro chronicky duševně nemocné	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A01-07	Podpora a rozvoj odlehčovacích služeb	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A01-08	Vytvoření zařízení pro osoby se zdravotním postižením - centrum denních služeb Turnov	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC02	A02-01	Podpora terénní práce v ohrožených lokalitách a ve vyloučených romských lokalitách	ÚPRAVY
	A02-02	Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež	ÚPRAVY
DC03	A03-01	Zvýšení dostupnosti kvalitní sítě služeb následné péče pro uživatele legálních i neleg. návykových látek na ČL a Lib.	ZAČLENIT DO A03-02
	A03-02	Dostupnost kvalitní sítě služeb ter. programů pro uživatele legálních a neleg. návykových látek s cílem minimalizace rizik	ÚPRAVY
	A03-03	Podpora vzniku lůžek pro děti a mládež do 18let pro léčbu závislosti v podobě terapeutické komunity nebo zajištění dostatečné kapacity střediska výchovné péče	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A03-04	Koordinace sítě protidrogových služeb	ZRUŠIT
	A03-05	Zkvalitnění koordinace protidrogové prevence a meziúřadní spolupráce se školstvím, zdravotnictvím a represivními složkami	ZRUŠIT
	A03-06	Analýza stavu patologického hráčství a návrh řešení (v rámci zákona o soc. službách)	ÚPRAVY
	A03-07	Aktivní zapojení obcí v rámci protidrogové politiky	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A03-08	Podpora sociálních služeb zaměřených na uživatele drog v konfliktu se zák. ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC04	A04-01	Analýza skutečné potřeby služeb pro cílovou skupinu seniorů	ÚPRAVY
	A04-02	Podpora terénních pečovatelských služeb, služeb osobní asistence a odlehčovacích služeb	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A04-03	Koncepční řešení všech lůžkových služeb pro seniory	ÚPRAVY
	A05-01	Transformace - Domov pro osoby se zdravotním postižením Mařenice, příspěvková organizace	ÚPRAVY
DC05	A05-02	Transformace - Domov Sluneční dvůr, příspěvková organizace	ÚPRAVY
	A05-03	Transformace - Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A05-04	Transformace - Domov Raspenava, příspěvková organizace	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A05-05	Transformace - Domov a Centrum aktivity, příspěvková organizace, Hodkovice nad Mohelkou	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A05-06	Transformace - APOSS Liberec, příspěvková organizace	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A05-07	Transformace - Jedličkův ústav, příspěvková organizace, Liberec	PONECHAT BEZ ZMĚN
	DC06	A06-01	Podrobná analýza služeb sociálního poradenství, jejich potřeby a dostupnosti
A06-02		Rozšiřování a zkvalitňování služeb soci. poradenství na základě vyh. analýz a zlepšení dost. ve vybraných oblastech LK	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC07	A07-01	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních i terénních sociálních služeb zaměřených na posilování funkcí rodin s dětmi a na péči o děti a mládež ve věku 6 až 26 let jako prevence sociálního vyloučení	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A07-02	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a popř. i pobytových sociálních služeb zaměřených na sanaci rodiny jako prevence umístění dětí do ústavní péče	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A07-03	Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a příp. i pobytových soc. služeb zaměřených na zabránění vzniku soc. vyloučení u osob opouštějících ústavní a ochr. výchovu z důvodu dosažení zletilosti (ve věku 18-26 let) a za účelem zajištění jejich integrace do komunity	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC08	A08-01	Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na prevenci ztráty bydlení u osob ohrožených bezdomovectvím	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A08-02	Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na vyhledávání osob žijících v naprostém sociálním vyloučení a zajištění dostupnosti (jejich napojení na záchrannou sociální síť)	ÚPRAVA
	A08-03	Posílení meziúřadní spolupráce při řešení postpenitenciární péče	ZAČLENIT DO A08-02
DC09	A09-01	Zpracování ročních akčních plánů rozvoje sociálních služeb (vycházejících ze SPRSS LK 2009 - 2013)	ZRUŠIT
	A09-02	Příprava a zpracování nového SPRSS LK pro návrhové období 2014-2017	ÚPRAVY
	A09-03	Datové centrum sociálních služeb LK	ÚPRAVY
DC10	A10-01	Koordinace a politická podpora procesů komunitního plánování měst a obcí, včetně provázanosti se SPRSS LK	ÚPRAVY
	A10-02	Finanční podpora vzniku a aktualizace komunitních plánů měst a obcí	ÚPRAVY
	A10-03	Odborná a metodická podpora procesů komunitního plánování ve městech a obcích	ÚPRAVY
DC11	A11-01	Zpracování a aktualizace rozvojových plánů sociálních služeb	ÚPRAVY
	A11-02	Vyhodnocování souladu rozvojových plánů služeb s komunitními plány obcí	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A11-03	Plánování procesu a využití výstupů inspekce kvality poskytování sociálních služeb	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC12	A12-01	Podrobná analýza využití finančních zdrojů pro sociální služby	ÚPRAVY
	A12-02	Větší míra zapojení obcí do financování služeb sociální prevence na území LK	ÚPRAVY
	A12-03	Dosažení vyšší prestiže pro pracovníky v sociálních službách (při splnění podmínek, vyšší finanční ohodnocení)	ÚPRAVA NÁZVU
	A12-04	Podpora víceletého systému financování sociálních služeb a optimalizace řídicích funkcí	ÚPRAVY
	A12-05	Transparentní systém informací o financování všech služeb na území kraje (v rámci Datového centra)	PONECHAT BEZ ZMĚN
DC13	A13-01	Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb	EVIDOVAT JAKO SPLNĚNOU
	A13-02	Vzdělávání zadavatelů sociálních služeb	EVIDOVAT JAKO SPLNĚNOU
	A13-03	Vzdělávání pracovníků ve službách sociální prevence a poradenství	EVIDOVAT JAKO SPLNĚNOU
	A13-04	Vzdělávání pracovníků ve službách sociální péče	EVIDOVAT JAKO SPLNĚNOU
DC14	A14-01	Podpora obecné medializace problematiky sociálních služeb, katalog sociálních služeb a souvisejících služeb	EVIDOVAT JAKO SPLNĚNOU
	A14-02	Informovanost o sociálních službách pro uživatele, širokou laickou i odbornou veřejnost (www, cílené kampaně a informační akce, telefonické informace, ...)	ÚPRAVA
	A14-03	Systém vzájemné výměny informací všech aktérů sociálních služeb (samospráva ve všech úrovních, orgány státní správy, poskytovatelé, neziskový sektor, ...)	PONECHAT BEZ ZMĚN
	A14-04	Zpracování GIS map (územní pokrytí sociálních služeb)	PONECHAT BEZ ZMĚN
dílčí cíl	označení	název rozvojové aktivity	návrh změn

Aktualizované karty rozvojových aktivit, ve kterých byly provedeny změny jsou samostatnou Přílohou č.3 tohoto dokumentu, v tištěné i elektronické podobě (ve formátu .xls).

B.5 Další předpokládaný postup

Aktualizovaný Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji 2009-2013 (verze srpen 2011) bude v průběhu září a října 2011 projednán v území, tj. předpokládá se jeho projednání ve všech příslušných skupinách Krajské koordinační struktury (Odborné pracovní skupiny, Územní řídicí skupiny ve všech ORP, případně další). Tato fáze by měla být ukončena jednáním Krajské poradní skupiny dne 21. 10. 2011.

Připomínky a další podněty z projednání budou vyhodnoceny a následně bude zpracována finální verze dokumentu. Ta bude předložena k projednání příslušným orgánům Libereckého kraje a k závěrečnému schválení krajskému zastupitelstvu.

Předpokládaný termín schválení aktualizované verze SPRSS LK je do konce roku 2011. Dokument bude nedílnou součástí souhrnné žádosti v rámci dotačního řízení a bude využit pro posouzení žádostí o dotace (dotační řízení MPSV) na rok 2012.

Zpracovatelé děkují všem, kteří se aktivně podíleli na vytvoření a projednání SPRSS LK, za jejich snahu přispět ke vzniku dobře využitelného strategického dokumentu.

více informací také na:

www.kraj-lbc.cz

<http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz>

www.datovecentrum.info

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AP	akční plán
CS	cílová skupina uživatelů
	S = senioři, ZP = osoby se zdravotním postižením, O = osoby ohrožené sociálním vyloučením, M = národnostní a etnické menšiny, Z = osoby ohrožené a závislé na návykových látkách
ČSÚ	Český statistický úřad
DC	dílčí strategický cíl
DD	domov důchodců
DPS	dům s pečovatelskou službou
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
GF	grantový fond
GIS	geografický informační systém
HC	hlavní strategický cíl
HUR	hlavní ukazatel rozvoje
CHKO	chráněná krajinná oblast
IP	individuální projekt
KKS	krajská koordinační struktura
KP	komunitní plán (plánování)
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
LK	Liberecký kraj
m.j.	měrná jednotka
MK	ministerstvo kultury
MPSV	ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	nestátní neziskové organizace
NZPDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OK	odborný koordinátor komunitního plánování (v rámci krajského projektu IP2)
OP LZZ	operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPS	odborná pracovní skupina
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
ORP	obec s rozšířenou působností
o.s.	občanské sdružení
OSPOD	orgán sociálně právní ochrany dětí
OSV	odbor sociálních věcí
OZP	osoby se zdravotním postižením
PnP	příspěvek na péči
p.o.	příspěvková organizace
POÚ	pověřený obecní úřad
PRK	Program rozvoje kraje
RA	rozvojová aktivita
SAS	sociálně aktivizační služby
SML	Statutární město Liberec
SPRSS LK	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji
TP	terénní programy
ÚP	Úřad práce
ÚŘS	územní řídicí skupina